

Návrh projektu pro regeneraci nemovité kulturní památky na území okresu Olomouc

Bc. Petr Fiala

Diplomová práce
2018

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petr Fiala**
Osobní číslo: **M16534**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrh projektu pro regeneraci nemovité kulturní památky
na území okresu Olomouc**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Popište teoretické přístupy k zachování nemovitého kulturního dědictví ve vztahu k regionálnímu rozvoji a kulturnímu cestovnímu ruchu.
- Představte současnou právní úpravu ochrany nemovitého kulturního dědictví v ČR včetně nástrojů k jeho zachování.

II. Praktická část

- Provedte mapování a vyhodnocení struktury nemovitého kulturního dědictví na území okresu Olomouc.
- Realizujte a zpracujte rozhovory s vybranými aktéry ochrany nemovitého kulturního dědictví na území okresu Olomouc ke zjištění současného stavu jejich regenerace a budoucích potřeb.
- Na základě provedených analýz zpracujte projekt regenerace nemovité kulturní památky na území okresu Olomouc a podejte jeho časovou i finanční analýzu včetně rizik.

Závěr

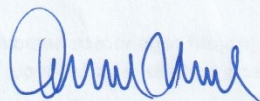
Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

HORÁK, Petr a Vratislav NEJEDLÝ. Základní pojmy v péči o kulturní dědictví. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2013, 50 s. ISBN 978-80-7395-716-2.
HUBÁČEK, Ondřej, Lenka OPLETALOVÁ, Barbora PŮTOVÁ, Martin SOUKUP, Václav SOUKUP a Josef ŽÁK. Lokální funkce kultury: teoreticko metodologická východiska evaluace kulturních služeb. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2015, 148 s. ISBN 978-80-7308-569-8.
Příručka rozvoje místní kulturní politiky: kroky, nástroje, případové studie. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2016, 146 s. ISBN 978-80-7008-368-0.
RIZZO, Ilde and Anna MIGNOSA. Handbook on the Economics of Cultural Heritage. 1st ed. Cheltenham: Edward Elgar, 2013, 640 s. ISBN 978-1-78254-748-8.
THROSBY, C. D. The Economics of Cultural Policy. 1st ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2010, 277 s. ISBN 978-0-521-68784-3.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 15. prosince 2017
Termín odevzdání diplomové práce: 17. dubna 2018

Ve Zlíně dne 15. prosince 2017

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl jsem seznámen s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 16. dubna 2018

Jméno a příjmení: B. C. PETR FIJZA

Fijza
.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Kulturní dědictví a jeho ochrana patří v současné moderní době k jednomu ze základních pilířů všech demokratických států na světě. Jedinečnost a autenticita kulturního dědictví má nevyčíslitelnou hodnotu, a proto je zcela zásadní pečovat o jeho ochranu a regeneraci pro budoucí generace. Proto hlavním cílem této diplomové práce bylo navržení projektu vybrané nemovité kulturní památky, který zajistí její regeneraci pro další generace. Za tímto účelem byly v této práci využity metody literární rešerše, tematické kartografie, pozorování a rozhovoru. Na základě metody rozhovoru byla vybrána nemovitá kulturní památka nutná k rekonstrukci, a to konkrétně kostel Narození Panny Marie v Tršicích. Pro tento kostel byl navržen projekt na obnovu fasády kostela, jeho časová a finanční analýza, včetně výběru vhodných dotačních titulů. Díky realizaci navrženého projektu dojde k zatraktivnění tohoto kostela v rámci kulturního cestovního ruchu, a zachování jeho historické a architektonické hodnoty do budoucna.

Klíčová slova:

Kulturní dědictví, kulturní památka, okres Olomouc, památková péče, památkový fond, projekt regenerace

ABSTRACT

The cultural heritage, as well as its protection, is today recognized as one of the fundamental pillars of all democratic states in the world. It is difficult, if possible at all, to evaluate in money the uniqueness and authenticity of the cultural heritage. Therefore it is crucial to pay attention to its protection in order to keep its value for next generations. The goal of this diploma thesis is to outline a project that describes principles of keeping the value of a real cultural monument for the future. To efficiently achieve that goal a combination of following methods was applied: literary background research, thematic cartography, observations and interviewing. Based on interviewing methods the Church of the Virgin Mary in Tršice was eventually selected as the most suitable candidate for a rebuild. A regeneration project focused on object facade rebuild was processed as a part of this diploma thesis. It also includes an overview of a timeline, cost analysis and a recommendation of the most suitable grants. The project, if realized, will help to make this place more attractive in the world of cultural tourism as well as to keep the cultural and historical value of the monument for next generations.

Keywords:

Cultural heritage, cultural monument, district Olomouc, monument care, monument fund, regeneration project

Na tomto místě bych rád poděkoval panu doktorovi RNDr. Pavlu Bednářovi, Ph.D., za odborné vedení mé diplomové práce, jeho cenné rady, připomínky a věnovaný čas. Dále bych chtěl poděkovat všem účastníkům rozhovorů za čas a poskytnutí cenných informací. V neposlední řadě děkuji také celé své rodině za podporu při celém studiu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 NEMOVITÉ KULTURNÍ DĚDICTVÍ.....	13
1.1 VZTAH NEMOVITÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ K REGIONÁLNÍMU ROZVOJI.....	14
1.2 VZTAH NEMOVITÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ KE KULTURNÍMU CESTOVNÍMU RUCHU.....	15
2 PAMÁTKOVÁ PÉČE.....	16
2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ A PŘÍSTUPY K PAMÁTKOVÉ PÉČI	16
2.1.1 Mezinárodní organizace UNESCO	17
2.2 PAMÁTKOVÁ PÉČE A KULTURNÍ POLITIKA	18
2.3 PAMÁTKOVÉ PÉČE A NEMOVITÉ KULTURNÍ DĚDICTVÍ V EVROPĚ.....	18
2.4 PAMÁTKOVÁ PÉČE V ČESKÉ REPUBLICE	19
2.5 ORGÁNY STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE	20
2.5.1 Ministerstvo kultury ČR.....	20
2.5.2 Národní památkový ústav	20
2.5.3 Památková inspekce	21
2.5.4 Krajské úřady	22
2.5.5 Obecní úřady s rozšířenou působností	22
3 PAMÁTKOVÝ FOND V ČR	23
3.1 KULTURNÍ PAMÁTKA.....	23
3.1.1 Movitá kulturní památka	24
3.1.2 Nemovitá kulturní památka	24
3.1.3 Národní kulturní památka	24
3.1.4 Památky UNESCO v ČR	25
3.2 PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ	25
3.2.1 Památkové rezervace.....	26
3.2.2 Památkové zóny	26
3.3 POVINNOSTI VLASTNÍKA KULTURNÍ PAMÁTKY	27
4 FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK	29
4.1 PŘÍMÉ FINANCOVÁNÍ	29
4.1.1 Finanční příspěvek z rozpočtů obcí a krajů.....	29
4.1.2 Finanční příspěvek ze státního rozpočtu	30
4.1.3 Státní fond kultury.....	32
4.2 NEPŘÍMÉ FINANCOVÁNÍ.....	32
4.3 OSTATNÍ FINANCOVÁNÍ	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
5 MAPOVÁNÍ A VYHODNOCENÍ STRUKTURY NEMOVITÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ NA ÚZEMÍ OKRESU OLOMOUC	36

5.1	NEMOVITÉ KULTURNÍ PAMÁTKY V OKRESE OLOMOUC.....	37
5.1.1	Profánní památky v okrese Olomouc	38
5.1.2	Sakrální památky v okrese Olomouc	39
5.1.3	Drobné sakrální památky v okrese Olomouc	41
6	VÝSLEDKY ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI AKTÉRY OCHRANY NEMOVITÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ NA ÚZEMÍ OKRESU OLOMOUC	42
6.1	NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV, ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACoviŠTĚ OLOMOUC	43
6.2	ODBOR PAMÁTKOVÉ PÉČE MAGISTRÁTU MĚSTA OLOMOUC	44
6.3	ODBOR PAMÁTKOVÉ PÉČE KRAJSKÉHO ÚŘADU OLOMOUCKÉHO KRAJE	46
6.4	ARCIBISKUPSTVÍ OLOMOUCKÉ	47
6.5	STAROSTA MĚSTYSE DUBU NAD MORAVOU	48
6.6	ADMINISTRÁTOR FARNOSTI TRŠICE.....	49
6.7	VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ	50
7	NÁVRH PROJEKTU NA REGENERACI VNĚJŠÍHO PLÁŠTĚ KOSTELA NAROZENÍ PANNY MARIE V TRŠICÍCH.....	52
7.1	HISTORICKO-STAVEBNÍ VÝVOJ KOSTELA.....	52
7.2	ZÁKLADNÍ INFORMACE O PROJEKTU	54
7.2.1	Cíle projektu.....	54
7.2.2	Náležitosti projektu	54
7.2.3	Personální zajištění.....	55
7.2.4	Výběrové řízení	55
7.3	FINANČNÍ RÁMEC PROJEKTU.....	55
7.3.1	Výběr dotačních titulů.....	56
7.4	RIZIKA PROJEKTU	63
	ZÁVĚR	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	66
	SEZNAM OBRÁZKŮ	71

ÚVOD

Kulturní dědictví a péče o významné kulturní památky patří v současné společnosti mezi jeden ze základních úkolů. Dochované kulturní dědictví nám připomíná odkaz našich předků, a proto by mělo být naší povinností ho udržovat a chránit pro další generace. Většinou se totiž jedná o díla a stavby, které jsou nadčasové, svou hodnotou přesahují období vzniku, a někdy i celé společnosti. Péče o takové kulturní dědictví bývá často finančně nákladné, úlohou společnosti by však mělo být zajistit dostatečné množství finančních prostředků na jeho regeneraci.

Pod pojmem kulturní dědictví si lze představit širokou škálu pojmů, památek, děl či rozměrů. Jako jeden z rozměrů kulturního dědictví se nabízí cestovní ruch. Zachovalé kulturní dědictví totiž tvoří jeden ze základních předpokladů rozvoje cestovního ruchu. Rozvinutý cestovní ruch skrze využití kulturního dědictví může vést k urbánnímu a regionálnímu rozvoji, zlepšení image celého regionu a jeho celkovému ekonomickému růstu. Skrze využití kulturního dědictví lze také rozvíjet různé tradice, zvyky či obyčeje, typické pro daný region. Významné nemovité kulturní památky jsou často dominantou určitého regionu, který vytváří identitu a společenskou sounáležitost místních obyvatel. Na základě těchto poznatků tak je mimořádně důležité věnovat péči k ochraně kulturního dědictví zvýšenou pozornost. Důležitou roli v ochraně kulturního dědictví pak nese i vlastník, jehož povinností je pečovat, zachovávat a chránit kulturní dědictví před poškozením či zničením.

V této diplomové práci bude, kromě teoretických východisek, představeno kulturní dědictví v okrese Olomouc, a budou zpracovány rozhovory s vybranými aktéry procesu regenerace nemovitých kulturních památek. Vzhledem k celospolečenskému důrazu na ochranu památek pak bude zpracován projekt, který zajistí regeneraci nemovité kulturní památky, vybrané na základě výsledků rozhovorů. Vzhledem k tomu, že se v okrese Olomouc nachází vysoká koncentrace nemovitého kulturního dědictví, je nutné dbát na jeho průběžnou údržbu, která může vést k celkovému zvýšení návštěvnosti a prestiže okresu. Díky realizaci tohoto projektu tak dojde k zatraktivnění a rozvoji cestovního ruchu v daném místě, ukotvení kulturní identity zdejších obyvatel a zajištění památkové hodnoty objektu pro další generace.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cíle práce:

Na základě východisek, která jsou představena v úvodu této diplomové práce, je hlavním cílem navržení projektu, který zajistí zlepšení současného stavu vybrané nemovité kulturní památky na území okresu Olomouc. Mezi dílčí cíle této práce pak lze zařadit představení teoretických východisek a pojmů souvisejících s kulturním dědictvím jako např. památková péče, památkový fond, financování kulturních památek či památky zapsané v Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO. Dalším dílčím cílem je provést mapování nemovitých kulturních památek na území okresu Olomouc a představení jejich kulturních hodnot. Mezi dílčí cíle této diplomové práce patří také provedení rozhovorů s vybranými aktéry procesu regenerace nemovitých kulturních památek na témata, jako např. evaluace procesu regenerace nemovitých kulturních památek, jejich silná a slabá místa, zkušenosti s dotačními tituly, či kritéria výběru památek nutných k rekonstrukci. Na základě výsledků těchto rozhovorů pak bude vybrána nemovitá kulturní památka, ke které bude navržen projekt regenerace.

Metody zpracování práce:

V rámci této diplomové práce budou využity takové metody, které zajistí naplnění dílčích cílů této práce. Jedná se o tyto metody: literární rešerše, tematická kartografie, pozorování a rozhovor.

Literární rešerše

Dílčí cíl představení teoretických východisek a pojmů souvisejících s kulturním dědictvím byl zajištěn pomocí metody literární rešerše. Literární rešerše byla využita především v teoretické části této práce. Literární rešerše je text, jehož cílem je vytvoření kritického přehledu současných znalostí o nějakém konkrétním tématu (Jersáková, 2010). V textu literární rešerše nenalezneme žádné autorovi názory či polemiky, pouze jsou představena objektivní fakta. To však neznamená názorovou jednotnost, neboť autoři mají často na jednu věc odlišný názor. Hlavním úkolem literární rešerše tak je vhodné zpracování odborných textů, práce s vhodnými zdroji a tím i ucelený přehled rozebíraných témat.

Metody tematické kartografie

Metod tematické kartografie bylo využito pro naplnění dílčího cíle mapování nemovitých kulturních památek na území okresu Olomouc. Výstupem této metody je tzv. tematická

mapa. Tematickou mapu lze definovat jako mapu, jejímž hlavním obsahem je znázornění libovolných socioekonomických jevů (objektů a procesů), ale také jejich vzájemných vztahů (Voženílek a Kaňok, 2011, s. 12). Hlavním účelem tematické mapy tak je podrobné vyjádření jedné prostorové vlastnosti na úkor vlastností nepodstatných. Tematická mapa se zpracovává na základě zásad jednoty, jednoduchosti či prostorové názornosti. Do výsledné tematické mapy jsou zaneseny nemovité kulturní památky, nacházející se v okrese Olomouc, pomocí bodového znaku. Bodový znak patří mezi nejběžnější prostředek znázornění maloplošných jevů (Voženílek a Kaňok, 2011, s. 42), a jeho výhodou je uživatelská přehlednost.

Pozorování

Metoda pozorování byla uplatněna pro naplnění hlavního cíle, a to vhodného výběru nemovité kulturní památky nutné k rekonstrukci. Pozorování lze definovat jako objektivní sledování činnosti prostřednictvím pozorovatelných jevů (Metoda pozorování, 2007). Pozorování má několik dělení, přičemž nejčastější je na zúčastněné a nezúčastněné. V této diplomové práci je tato metoda využita jako zúčastněné pozorování, přičemž hlavním kritériem je fyzický stav vnějšího pláště (fasády) nemovitých kulturních památek. Nemovité kulturní památky jsou pozorovány na základě výsledků rozhovorů a doporučení od vybraných aktérů procesu regenerace. Díky této metodě tak byl vybrán kostel Panny Marie v Tršicích, neboť jeho fasáda je v havarijním stavu.

Rozhovor

Metoda rozhovoru byla realizována pro naplnění dílčího cíle provedení rozhovorů s vybranými aktéry procesu regenerace nemovitých kulturních památek. Metoda rozhovoru je založena na přímém dotazování (na verbální komunikaci) výzkumného pracovníka s respondentem (Švarcová-Slabinová, 2005, s. 28). Rozhovor může být individuální nebo skupinový. V individuálním rozhovoru pokládá tazatel otázky pouze jednomu respondentovi, naproti tomu při skupinovém rozhovoru odpovídá na otázky vybraná skupina lidí. Díky tomu je skupinový rozhovor náročnější na zpracování a udržení vybraného okruhu témat. V rámci této diplomové práce byl využit rozhovor individuální, kdy vybraní aktéři odpovídají na předložená témata. Rozhovor byl veden tak, aby na základě jeho výsledků tazatel pochopil pozici dotazovaného subjektu v procesu regenerace, a mohl tak být navržen a vybrán vhodný projekt. Metoda rozhovoru nám přináší lepší vhled do problematiky procesu ochrany nemovitých kulturních památek než např. dotazníkové šetření.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 NEMOVITÉ KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Kulturní dědictví lze definovat jako konfiguraci kulturních prvků, jež jsou jako trvalý všeobecný sdílený výsledek materiální a duchovní činnosti členů určité kultury předávány následujícím pokolením (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 118). Podobnou definici používá také (Opletalová et al., 2015, s. 61), když kulturní dědictví definuje jako sdílený výsledek materiální a duchovní činnosti příslušníků lokálních městských kultur. Nejkratší možnou definici pak uvádí (Howard, 2003), když tento pojem definuje jako to, co lidé chtějí chránit.

Kulturní dědictví má celou řadu dělení, nejznámějším je dělení na hmotné a nehmotné kulturní dědictví. Hmotné kulturní dědictví zahrnuje celou řadu hmatatelných památek, děl, lokalit či předmětů s vysokou historickou hodnotou. Právě v této kategorii nalezneme i kulturní památky spadající pod nemovité kulturní dědictví. Jedná se především sakrální a profánní památky, které jsou nejčastěji evidovány v nejrůznějších databázích organizací zabývajících se ochranou kulturních památek. Nehmotné kulturní dědictví pak zahrnuje všechno to, co nemá hmotnou podstatu, je předáváno z pokolení na pokolení, je přetvářeno v závislosti na prostředí, přírodě, historii a podporuje úctu ke kulturní rozmanitosti (Vorlíčková, 2012). Ostatně samotný pojem kultura byl poprvé představen v antickém filosofickém myšlení, mezi jehož představitele patřili sofisté či platonici (Hubáček et al., 2015).

Pro nemovité kulturní dědictví je zcela zásadní ochrana. (Rizzo a Mignosa, 2013) ve své knize upozorňují na nutnou koordinaci ochrany významných lokalit a památek, které jsou považovány za společné světové dědictví. Tento fakt si po skončení druhé světové války začaly uvědomovat i evropské a světové státy. Výsledkem jednání pak bylo založení světová organizace UNESCO, jejíž podstata bude rozebrána v kapitole 2.1.1.

Nemovité kulturní dědictví má mnoho rozměrů. Na jeden takový upozorňuje i sborník (Kulturní dědictví a památková ochrana, 2016). Každý objekt a prvek vykazuje dimenzi každodenního dědictví, která se mění v závislosti na generační obměně. Tvorbu a přístupy k nemovitému kulturnímu dědictví doprovázejí různorodá kritéria (ekonomická, ideologická, politická či sociální) a mění se v čase. Vytváření a výběr ochrany nemovitého kulturního dědictví tak není nijak neutrální (Kulturní dědictví a památková ochrana, 2016).

Je tedy patrné, že pojem kulturní dědictví je široký pojem, na který lze nahlížet z různých pohledů. V následujících kapitolách se zaměříme na vztah nemovitého kulturního dědictví k regionálnímu rozvoji a kulturnímu cestovnímu ruchu.

1.1 Vztah nemovitého kulturního dědictví k regionálnímu rozvoji

Regionální rozvoj je v současné společnosti významný pojem, na který má vliv velké množství faktorů. Jedním z nich je i velikost nemovitého kulturního dědictví. Právě velikost nemovitého kulturního dědictví může představovat jeden z faktorů diferencovaného rozvoje obcí, měst a regionů, neboť každé z těchto míst má odlišnou historii, tradici či množství těchto památek (Heřmanová a Chromý, 2009).

Region, na jehož území se nachází velké množství nemovitého kulturního dědictví má mnohem větší kulturně-společenské či ekonomické předpoklady k dynamičtějšímu rozvoji než region, kde je absence těchto předpokladů. Tyto předpoklady pak významně ovlivňují i rozhodování představitelů místních samospráv v rámci podpory kulturní politiky. Publikace (Příručka rozvoje místní kulturní politiky, 2016, s. 51) uvádí, že každé město má jedinečnou minulost i kulturní dynamiku, a proto bude své postupy městského kulturního plánování rozvíjet podle svých vlastních potřeb. Výrazná koncentrace nemovitého kulturního dědictví vede k rozvoji nabídky cestovního ruchu, kulturních služeb, což povede k regionálnímu rozvoji daných regionů. Méně rozvinuté regiony, s významným počtem nemovitých kulturních památek, pak mohou skrze tyto památky vylepšit své postavení a přispět tak k dynamičtějšímu regionálnímu rozvoji. Na to ostatně upozorňuje ve své knize (Tittelbachová, 2011), když uvádí, že nemovité kulturní dědictví může hrát klíčovou roli v pomoci regionům při získávání investic a rozvoji turismu.

Kulturní dědictví však může způsobovat i určitá dilema, neboť představitelé s rozhodujícími pravomocemi se musí rozhodnout, zda jej budou chránit pro další generaci nebo využijí k ekonomickému prospěchu. Velmi často v těchto rozhodnutích vyhrává ekonomický zisk bez ohledu na stav kulturního dědictví. Autoři (Rizzo a Mignosa, 2013) pak ve své knize tvrdí, že kulturní dědictví je v zájmu turistů a přispívá k regionálnímu rozvoji.

Regionální rozvoj je velmi důležitým tématem Evropské unie, která v rámci regionální politiky vydává velké množství finančních prostředků na snižování rozdílů mezi regiony, tzv. konvergenci. Finanční zdroje, které jsou poskytovány členskými státy EU, nejdou pouze na velké infrastrukturní projekty, ale i na podporu a obnovu nemovitého kulturního dědictví v regionech. Regionální aktéři tak mohou využít těchto zdrojů k propagaci regionu skrze kulturní památky.

1.2 Vztah nemovitého kulturního dědictví ke kulturnímu cestovnímu ruchu

Cestovní ruch je významnou součástí každé vyspělé ekonomiky a společnosti, a lze jej chápat jako uspokojování potřeb, a to z hlediska spotřeby (občana), či podnikatelských příležitostí (Ryglová, 2009). Podle autorky (Holešinská, 2012, s. 17) je cestovní ruch komplexní činností, který probíhá v určitém čase a je svázán s řadou lidských činností. Jednou z těchto činností může být i využití nemovitého kulturního dědictví v cestovním ruchu.

Hlavním základem nemovitého kulturního dědictví jsou profánní a sakrální památky, významná architektonická díla či zajímavosti. Tyto památky jsou aktéry cestovního ruchu často využívány k prezentaci a ekonomickému profitu. Jedná se o využívání tzv. kulturního cestovního ruchu. Ten lze definovat jako cestování za zážitky a aktivitami, které autenticky představují příběhy a památky z minulosti i současnosti (McKercher a Du Cros, 2002, s. 3). Publikace (Management kulturního cestovního ruchu, © 2008) pak popisuje vztah kulturního cestovního ruchu k nemovitému kulturnímu dědictví, který je často naplňován pomocí náboženského cestovního ruchu (označován jako tzv. poutní turistika) či kulturně poznávacího cestovního ruchu (zaměřený na historické památky, hrady, zámky apod.).

Významnou roli v cestovním ruchu hraje také nehmotné kulturní dědictví, a to nejrůznější společenské události např. slavnosti, festivaly či hody. Všechny tyto aspekty jsou příležitostmi pro majitele, podnikatele či představitele místních samospráv k zisku a napomáhají tak k rozvoji kulturního cestovního ruchu. Velký rozvoj cestovního ruchu nastal s nástupem moderních technologií a prvků. Jako příklad lze uvést tzv. virtuální návštěvy nemovitých kulturních památek, na které upozorňují ve své knize autoři (Peacock a Rizzo, 2008). Návštěvník může pomocí virtuální reality vidět nemovité kulturní památky a místa, které by za normálních okolností nemohl navštívit.

2 PAMÁTKOVÁ PÉČE

Památková péče je široký pojem, který prošel dlouhým historickým vývojem a zahrnuje velké množství pojmů a oblastí. Památkovou péčí lze definovat jako soustavu činností a opatření, která směřují k uchování kulturních památek a k jejich organickému začlenění do současného života společnosti (Kadlec a Svoboda, 2007, s. 16). V následujících kapitolách budou představeny jednotlivé pojmy a instituce související s památkovou péčí, včetně její historie.

2.1 Historický vývoj a přístupy k památkové péči

První přesnou zmínku o vzniku pojmu památková péče bychom sice v literatuře hledali marně, ale důležitost ochrany kulturního dědictví si naši předkové velmi dobře uvědomovali. Dozvídáme se to z dochovaných historických pramenů, které byly vydány již před našim letopočtem. Autor (Hájek, 2005, s. 20) ve své knize upozorňuje, že povědomí o památkové péči měl Chamurapi, Platon či občané antického Říma. V období středověku převládal spíše náboženský kult, a tak se snaha o ochranu kulturních památek vrátila až s příchodem renesance. Zásadní roli pro památkovou péči pak hrálo 18. století a příchod osvícenství. Památková péče vznikla jako nový vědní obor, z něhož pramenilo rozšíření vzdělanosti a rozvoj např. archeologie, dějin umění či romantismu (Vývoj a současné principy památkové péče, © 2017). Rozvoj pokračoval dále a nejčastěji se zaměřoval na řešení historických jader měst. Zde aktéři naráželi na konflikt mezi ochranou kulturních památek a dalším rozvojem centra města. Většina států postupně budovala instituty na ochranu památkové péče, zejména pak po druhé světové válce. Státy si mezi sebou vyměňovaly poznatky a zkušenosti, a to nejčastěji formou konferencí. Na základě těchto zkušeností pak došlo k obecné formulaci, která předpokládá tři základní úkoly památkové péče:

- *průzkum, identifikace hodnot a výběr památek, které je v obecném zájmu žádoucí uchovat pro budoucnost*
- *hledání optimálních způsobů péče o ně*
- *prezentace a popularizace, tedy zpřítomňování a zpřístupňování památkových hodnot veřejnosti* (Vývoj a současné principy památkové péče, © 2017).

Jedním z problémů památkové péče může být fakt, že se vyznačuje vývojovou proměnlivostí společenského vnímání hodnot památek a volbou cest k jejich uchování (Vývoj a současné principy památkové péče, © 2003-2015). Přesto se najdou určité principy, které

byly obecně formulovány v tzv. Benátské chartě z roku 1964. Ta se zaměřuje nejen na polohu a umístění, ale také na tvar, materiál a techniku výroby památky (Petzet a Jokilehto, 2013, s. 11). Mezi hlavní principy obsažené v této chartě patří mj. preference průběžné péče (průběžná údržba), průzkum, dokumentace a objektivní poznání hodnot památky, zachování památky na původním místě či užití nejvhodnějších prostředků pro údržbu apod. (Vývoj a současné principy památkové péče, © 2003-2015).

Mezi nejčastější přístupy k ochraně památkové péče patří konzervace, restaurování, renovace či náhrada a doplnění prvků. Konzervaci lze definovat jako uchování památky a její podstatou je prodloužit životnost památky či zabránit její degradaci (Horák a Nejedlý, 2013, s. 16). Restaurování znamená znovu vybudovat za podmínky dodržení autenticity památky (Petzet a Jokilehto, 2013, s. 16). Pojem renovace znamená obnovení památky. Náhrada a doplnění prvků jsou pak krajním řešením přístupu k ochraně kulturní památky, neboť je zde část původní památky nahrazena částí novou. Jak upozorňují autoři (Petzet a Jokilehto, 2013) je důležité se vyhnout velkému nahrazování a tento přístup využívat jen v krajních případech.

2.1.1 Mezinárodní organizace UNESCO

UNESCO je mezinárodní organizace pro výchovu, vědu a kulturu spadající pod OSN. Tato organizace vznikla již po 2. světové válce s cílem udržet mezinárodní mír prostřednictvím spolupráce v oblasti výchovy, kulturního prostředí či vědeckého zkoumání. Mezi zakládajícími členy této organizace bylo i Československo (Historie UNESCO, © 2017). K 1. 1. 2018 je členem této mezinárodní organizace 195 států světa.

V roce 1972 se na mezinárodní konferenci UNESCA přijala Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Na základě této úmluvy se symbolem UNESCO označují vybrané památky a přírodní rezervace, které jsou výjimečné a jedinečné, jsou brány jako celosvětové dědictví, a které je nutné je dochovat i pro budoucí generace (UNESCO, © 2007-2018). Základním principem výběru památek do Seznamu světového dědictví je jejich jedinečnost, autenticita a celistvost (UNESCO, © 2018). Tento Seznam světového dědictví je považován za kolektivní mezinárodní úsilí o ochranu kulturních památek před zničením, obdobně jako péče o životní prostředí (Rizzo a Mignosa, 2013, s. 174). UNESCO hraje velmi významnou roli v přístupu a ochraně památkové péče v jednotlivých státech, neboť jednoznačně definuje a určuje povinnosti, které musí památky zapsané

v tomto Seznamu splnit. V České republice je evidováno k 1. 1. 2018 celkem dvanáct nemovitých kulturních památek UNESCO.

2.2 Památková péče a kulturní politika

Jednou ze součástí památkové péče je také kulturní politika. Kulturní politiku lze definovat jako komplexní oblast lidské činnosti, jež zahrnuje širokou škálu problémů mj. kulturní legislativu, uměleckou produkci, kulturní právo či účast na kultuře (Příručka rozvoje místní kulturní politiky, 2016, s. 15). Autoři (Patočka a Heřmanová, 2008, s. 47) pak ve své knize upozorňují na fakt, že kulturní politika je využívána spíše ve spojení s kulturními duchovními aktivitami a myšlenkovými útvary. Hlavním úkolem kulturní politiky je však péče o kulturní dědictví. Na tento fakt upozorňují ve své knize autoři (Rizzo a Mignosa, 2013), když apelují na nutnou koordinaci ochrany významných lokalit a památek, které jsou považovány za společné světové dědictví.

Kromě kulturního dědictví však pojem „kulturní politika“ představuje širokou škálu pojmů a směrů, mj. tradice, cestovní ruch, památková péče apod. Velký vliv na kulturní politiku mají také trendy, které ji ovlivňují na místní, národní i mezinárodní úrovni (Throsby, 2010).

2.3 Památkové péče a nemovité kulturní dědictví v Evropě

Památková péče a nemovité kulturní dědictví nehrají významnou roli pouze v České republice, ale i v celé Evropě. Jednotlivé státy v Evropě si uvědomují jedinečnost a autenticitu vybraných památek a dbají o jejich péči a ochranu. Přístupy států se liší v závislosti na jejich tradicích, historickému vývoji či velikosti nemovitého kulturního dědictví. Jako příklad lze uvést Francii, která je silně centralistická, a proto vláda mnohem více zasahuje do procesu ochrany než je tomu např. v liberální Velké Británii. To však neznamená, že by ve Velké Británii nebyla ochrana nemovitého kulturního dědictví dostatečná. Mezi Evropské státy, které zaujímají čelní místa v ochraně kulturních památek a vydávání finančních prostředků na jejich údržbu, lze zařadit severské státy Švédsko a Finsko. Tyto země pečovaly o své nemovité kulturní dědictví již historicky a velmi si ho vážily. Ochranu nemovitého kulturního dědictví si uvědomuje také Evropská unie a na jeho údržbu a záchranu vydává stále více prostředků.

Jedním z příkladů může být vznik portálu Europeana Collections. Na tomto portálu můžeme nalézt více než 50 milionů uměleckých děl, artefaktů, objektů či jiných významných památek, které se nachází po celé Evropě. Tento projekt byl dlouho připravován Evropskou komisí, a ke spuštění tohoto mezinárodního portálu došlo na konci roku 2008. Mezi hlavními cíli projektu bylo zpřístupnění evropského kulturního dědictví a hodnot všem občanům České republiky, představení uměleckých stylů, slohů či trendů v celoevropském prostoru, a to online, v pohodlí domova skrze internetové připojení (Europeana, © 1997-2017).

Další formou podpory památkové péče a kulturního dědictví v Evropě jsou strukturální fondy EU. Skrze konkrétní programy v jednotlivých členských státech mohou vlastníci kulturních památek čerpat finanční prostředky na záchranu, ochranu či udržení památkových hodnot příslušných památek. V Evropě se také nad touto problematikou vede mnoho diskuzí a konferencí. O tom, že se jedná o celoevropské téma, svědčí i rozhodnutí několika evropských institucí, mj. Evropského parlamentu či Rady EU, týkající se ochrany nemovitého kulturního dědictví. Tyto instituce také rozhodly, že rok 2018 bude vyhlášen rokem Evropského kulturního dědictví (Evropský rok kulturního dědictví 2018, © 2017).

2.4 Památková péče v České republice

Památková péče představuje způsob, jak chránit kulturní dědictví a je součástí kulturní politiky České republiky. Hlavním resortem, pod který památková péče spadá, je Ministerstvo kultury ČR. Památková péče je však rozsáhlý pojem, a proto zasahuje určitými částmi i do Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství, Ministerstva pro místní rozvoj či Ministerstva školství (Pek, 2007). Podle autorů (Horák a Nejedlý, 2013, s. 13) je památková péče obecnou společenskou snahou chránit památky pro jejich památkové hodnoty s cílem zachovat jejich autenticitu. Mezi možnosti ochrany patří konzervování, restaurování či renovace. Hlavním úkolem památkové péče tedy je chránit, zachovávat a zprostředkovávat památkový fond pro další generace.

Památková péče v České republice je poměrně dobře legislativně ošetřena. Základním zákonem je zákon o státní památkové péči č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů včetně vyhlášky Ministerstva kultury České socialistické republiky č. 66/1988 Sb. (Konceptce památkové péče na léta 2011- 2016, © 2017). Další legislativní opatření pak jsou především mezinárodní úmluvy o ochraně různých částí kulturního dědictví, a to konkrétně me-

zinárodní smlouva 73/2000 Sb., Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, mezinárodní smlouva 99/2000 Sb., Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy či mezinárodní smlouva 159/1991 Sb. Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Koncepce památkové péče na léta 2011- 2016, © 2017).

Nejvýznamnějším legislativním předpisem je však výše zmiňovaný zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který přesně definuje pojmy jako památková péče, kulturní památka či památkové rezervace a zóny.

2.5 Orgány státní památkové péče

Orgány státní památkové péče jsou jednoznačně definovány v zákonu č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a to konkrétně mezi paragrafy 25 - 34. Jedná se o úřady, které památkovou péči vykonávají. Tím nejvyšším je Ministerstvo kultury ČR, dále krajské úřady nebo obecní úřady s rozšířenou působností (Tuháček a Jelínková, 2015). Do této kategorie spadá také Národní památkový ústav, který je zřízen jako příspěvková organizace zřizovaná Ministerstvem kultury ČR (Národní památkový ústav, © 2017). V neposlední řadě zde patří také památková inspekce.

2.5.1 Ministerstvo kultury ČR

Ministerstvo kultury ČR je definováno jako ústřední orgán státní správy pro kulturní památky v České republice (Česko, 1987). Autoři (Tuháček a Jelínková, 2015, s. 261) pak říkají, že hlavním úkolem Ministerstva kultury ČR je koordinovat vědecko-výzkumnou činnost a mezinárodní spolupráci v oboru státní památkové péče. Ministerstvo se však nezabývá pouze ochranou kulturních památek, ale je ústředním orgánem i pro umění, věci církví a náboženských společností, věci tisku včetně neperiodického či provádění autorského zákona. Jeho působnost je tedy poměrně široká. Jeho úkoly v případě státní památkové péče jsou však jednoznačně definovány v § 26 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Ministerstvo kultury ČR má pravomoci prohlašovat či rušit ochranu kulturní památky či vyhlašovat památkové zóny.

2.5.2 Národní památkový ústav

Národní památkový ústav (dále jen NPÚ) je podle § 32 zákona č. 20/1987 Sb., odbornou organizací státní památkové péče (Tuháček a Jelínková, 2015, s. 262). NPÚ vznikl

1. 1. 2003 sloučením Státního ústavu památkové péče a Státního památkového ústavu. V roce 2013 pak došlo k další drobné změně a to vyčleněním čtyř územních památkových správ zajišťující provoz a opravy objektů (Historie Národního památkového ústavu, © 2017).

Jednou z hlavních činností je správa hradů, zámků a jiných významných památkových objektů. Je jich celkem 103 a patří zde mj. hrady Bouzov, Karlštejn, Křivoklát či Rožmberk, zámky Hluboká nad Vltavou, Konopiště, Lednice či Sychrov a mnoho dalších. Jak je patrné, jedná se o jedny z nejvýznamnějších nemovitých kulturních památek na území České republiky a tento soubor správy je zcela ojedinělý v celosvětovém kontextu. Dalším úkolem NPÚ je bezplatné poskytování odborných a podpůrných služeb pro orgány a vlastníky památkově chráněných věcí (NPÚ jako odborná organizace státní památkové péče, © 2017).

NPÚ se dělí na územní odborná pracoviště a územní památkové správy. Územních odborných pracovišť je stejně jako krajů 14, ale ne vždy je sídlo v krajském městě. Mezi jejich úkoly patří dokumentace, odborná péče, ochrana památek, jejich souborů, údržba a obnova památek při restaurování, rekonstrukcích či odborný dohled (Pracoviště NPÚ, © 2017). Dále prezentují veřejnosti kulturní dědictví v daném regionu a poukazují na nutnost ochrany a obnovy památek. Územní památkové správy pak zajišťují a prakticky vedou správu hradů, zámků a ostatních památek v majetku státu (celkem 103). Existují celkem 4 sídla a to v Praze, Českých Budějovicích, Kroměříži a na Sychrově (Pracoviště NPÚ, © 2017).

Oprávnění orgánů státní památkové péče je pak upraven v § 34 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Orgán státní památkové péče nemůže vydat rozhodnutí bez předchozího odborného posouzení NPÚ. Národní památkový ústav tak má výsadní postavení při ochraně, konzervaci či obnově kulturních památek.

2.5.3 Památková inspekce

Památková inspekce je specializovaný kontrolní orgán v oboru státní památkové péče zřízený Ministerstvem kultury ČR (Tuháček a Jelínková, 2015). Mezi její hlavní úkoly patří výkon ústředního dozoru nad dodržováním zákona č. 20/1987 Sb., a předpisů k němu vydaných. Památková inspekce tak dohlíží na péči o kulturní památky a to jak v soukromém tak ve veřejném vlastnictví. Mezi její pravomoci patří i navrhování opatření k odstranění vyskytnutých problémů či ukládání pokut. Vzhledem k tomu, že však spadá

pod Ministerstvo kultury ČR, není samostatným správním orgánem a nemůže vydávat vlastní rozhodnutí.

2.5.4 Krajské úřady

Krajské úřady řídí výkon státní památkové péče podle § 28 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Zde jsou také jednoznačně vymezeny jejich pravomoci a náplň činnosti. Jejich úkolem je především metodicky řídit výkon státní památkové péče a plnit úkoly na ochranu kulturních památek, pokud v těchto věcech nerozhoduje Ministerstvo kultury či Vláda ČR (Tuháček a Jelínková, 2015). Jejich rozhodování můžeme rozdělit na samostatnou a přenesenou působnost. V rámci samostatné působnosti krajské úřady schvalují koncepci podpory státní památkové péče, návrhy střednědobých a dlouhodobých prováděcích plánů na zachování kulturních památek či usměrňují kulturní využití těchto památek v kraji. V rámci přenesené působnosti pak vykonávají dozor při obnově národních kulturních památek, jsou dotčeným orgánem při nálezů nepředvídatelných cenných předmětů či archeologických vykopávek či vydávají jako dotčený orgán závazná stanoviska (Česko, 1987).

2.5.5 Obecní úřady s rozšířenou působností

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vykonává a organizuje státní památkovou péči ve stanoveném správním obvodu v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice (Česko, 1987). Jejich úkoly jsou také taxativně vyjmenovány v § 29 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Jedná se především o doplňkovou činnost a usnadňování práce krajských úřadů, usměrňování péče a dozoru kulturních památek či zajišťování správného označení kulturních památek, např. opatření tabulky s nápisem kulturní památka včetně velkého státního znaku (Tuháček a Jelínková, 2015). Důležitou roli zde hraje komunikace a koordinace s příslušným krajským úřadem.

Také obecní úřady s rozšířenou působností vykonávají ochranu kulturních památek v samostatné a přenesené působnosti. V rámci samostatné působnosti pečují obce o svěřené kulturní památky či kontrolují činnost a zacházení vlastníků s kulturní památkou. V přenesené působnosti jsou úkolem obcí především vydávání závazných stanovisek k obnově kulturních památek.

3 PAMÁTKOVÝ FOND V ČR

Památkový fond České republiky lze definovat jako umělecky, historicky nesmírně bohatý soubor cenných historických předmětů, staveb a areálů na území České republiky (Památkový fond, © 2017). Památky, nacházející se v tomto fondu, je nutné chránit v celospolečenském zájmu bez ohledu na jeho vlastníka. Do památkového fondu České republiky patří movité i nemovité kulturní památky, památkově chráněná území (památkové zóny a rezervace) ale také mezinárodně chráněné památky, které jsou na seznamu světového dědictví UNESCO. V České republice je v památkovém fondu okolo 40 tis. nemovitostí a téměř 49 tis. movitých předmětů evidovaných jako kulturní památka (Památkový fond, © 2017). V následujících kapitolách budou představeny jednotlivé kategorie památkového fondu ČR.

3.1 Kulturní památka

Definici kulturní památky nalezneme v § 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve které za kulturní památku prohlašuje Ministerstvo kultury ČR nemovité a movité věci, popř. jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti, projevy tvůrčích schopností a práce člověka, pro jejich revoluční, historické, umělecké, vědecké či technické hodnoty (Česko, 1987).

Evidenci kulturních památek vede Národní památkový ústav v Ústředním seznamu kulturních památek. Tato evidence je vedena pomocí rejstříkových čísel, a proto jsou evidovány nejen stavby, ale i jednotlivé předměty či soubory věcí. Celkový počet chráněných předmětů je tedy více než dva miliony (Památkový fond, © 2017). Bývalý veřejný ochránce práv (Varvařovský, 2012) ve svém sborníku upozorňuje na možné spory při posuzování, zda kříže, boží muky či křížové cesty jsou či nejsou kulturní památkou.

Kulturní památka vzniká prohlášením Ministerstva kultury ČR ve správním řízení z moci úřední. Samotný návrh na prohlášení může podat kdokoliv (Tuháček a Jelínková, 2015). Může však nastat situace, kdy věc či objekt je prohlášen kulturní památkou, ale její vlastník s tím nesouhlasí. V tomto případě se pak posuzuje, zda je prohlášení za kulturní památku ve veřejném zájmu či nikoliv. Pokud se jedná o veřejný zájem, lze danou věc, stavbu prohlásit za kulturní památku i proti vůli vlastníka. Ten se však může proti tomuto rozhodnutí bránit podáním řádného opravného prostředku podle zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu u příslušného správního orgánu. Ze zcela mimořádných důvodů pak může

být provedeno i zrušení prohlášení věci za kulturní památku. Nejčastějšími důvody je zničení či nenávratné poškození věci v důsledku mimořádné či živelné pohromy (Varvařovský, 2012).

3.1.1 Movitá kulturní památka

Movitou kulturní památku je každá památka, která není stavbou či nemá se zemí spojený pevný základ. Jedná se především o umělecká díla jako např. sochy, malby, obrazy, dále cenné uměleckořemeslné předměty, vybavení interiérů sakrálních staveb i obytných domů, unikátně dochované historické knihovny fondy či původní mobiliáře hradů a zámků (Památkový fond, © 2017). Dále je zde možno zařadit liturgická díla či archeologické předměty.

Údaje o movitých kulturních památkách nejsou kvůli ochraně před zcizením i ochraně osobních údajů veřejně přístupné. Do databáze mohou nahlížet jen vybrané osoby jako např. vlastník movité kulturní památky, úředníci při výkonu státní správy, pokud tyto údaje potřebují pro plnění svých úkolů či badatelé na základě písemného potvrzení zadavatele výzkumného úkolu (Movité památky, © 2017).

3.1.2 Nemovitá kulturní památka

Nemovitou kulturní památkou jsou stavby, pozemky a další historická cenná díla, spojená pevným základem se zemí. Vedle hradů, zámků a tvrzí to jsou také kostely, kláštery, kaple, fary, městské domy a paláce, venkovská lidová architektura, technické a průmyslové stavby, divadla, muzea, morové sloupy, křížky nebo boží muky (Nemovité památky, © 2017).

Evidenci těchto nemovitých kulturních památek vede Národní památkový ústav, přičemž každá stavba má své rejstříkové číslo. Údaje o těchto památkách jsou veřejně dostupné na internetových stránkách Národního památkového ústavu. Právě z těchto údajů se bude vycházet při výběru nemovité kulturní památky v okrese Olomouc. Na území okresu Olomouc se k 1. 1. 2018 nachází více jak 850 nemovitých kulturních památek, v celé České republice pak více než 40 tisíc objektů.

3.1.3 Národní kulturní památka

Národní kulturní památkou jsou takové památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního dědictví národa (Tuháček a Jelínková, 2015, s. 258). Legislativně je tento pojem

upraven v §4 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Podmínkou je, že vybraná památka již musí být prohlášena za kulturní památku. Národní kulturní památky se neprohlašují ve správním řízení, ale jako nařízení vlády, což je právní předpis publikovaný ve sbírce zákonů (Varvařovský, 2012, s. 14-15). Národní kulturní památkou jsou nejčastěji státní hrady a zámky, kostely, kláštery či jiné významné stavby a díla.

Celkový počet národních kulturních památek k 1. 1. 2018 je 336. Nejvíce národních kulturních památek nalezneme v Praze (44), dále následuje Brno (8), Olomouc (6) a Pardubice (5). Jako příklad národní kulturní památky můžeme uvést korunovační klenoty, ostatky svatého Maura, astronomické hodiny Engelberta Seigeho, třebechovický betlém či železniční motorový vůz M 290.001 Slovenská Strela (Národní kulturní památky, © 2017). Jejich počet neustále roste, neboť v roce 2010 bylo jako národní kulturní památka evidováno 270 objektů.

3.1.4 Památky UNESCO v ČR

V České republice nalezneme celkem 12 památek a 6 přírodních rezervací, které jsou zapsány v celosvětovém Seznamu kulturního dědictví UNESCO, a patří tak pod nejpřísnější ochranu. Jako první byla na tento Seznam v České republice zapsána historická jádra, a to Hlavního města Praha, Českého Krumlova a Telče v roce 1992. V roce 1994 přibyl na Seznam UNESCO poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, o rok později historické jádro Kutné Hory s kostelem sv. Barbory, a o další rok později Lednicko-Valtický areál. V roce 1998 byly zapsány zahrady a zámek v Kroměříži a vesnice Holašovice, o rok později zámek v Litomyšli, a v roce 2000 Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci. Poslední dvě památky byly zapsány v letech 2001 a 2003, a to Vila Tugendhat v Brně a židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči (UNESCO, © 2003-2015).

Dostat se na tento Seznam UNESCO je velmi prestižní záležitost. Mezi památky, které usilují o zapsání, patří např. hrad Karlštejn, lázně Luhačovice či ruční papírna ve Velkých Losínách. Na seznamu biosférických rezervací UNESCO nalezneme v České republice celkem 6 území, a to Třeboňsko, Pálava, Křivoklátsko, Krkonoše, Šumava a Bílé Karpaty.

3.2 Památkově chráněná území

V rámci ochrany kulturních památek nejsou chráněny pouze jednotlivá díla či stavby, ale i celková území či krajina. Památkově chráněná území tak mohou být celá historická centra

sídel, měst a čtvrtí, vesnic, či ucelené části krajiny (Památkově chráněná území, 2018). První zmínky o podobném způsobu ochrany jsou uvedeny již v roce 1950, díky čemuž je dochováno velké množství památkově chráněných území, což je v evropském kontextu naprosto jedinečný fakt. Na základě památkového zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, dělíme památkově chráněná území do dvou kategorií, a to na památkové rezervace a památkové zóny. Velmi často k těmto pojmům však připojujeme určité přívlastky jako např. městská, krajinná, archeologická či technická (Památkově chráněná území, 2018).

3.2.1 Památkové rezervace

Památkové rezervace jsou definovány v §5 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Autoři (Tuháček a Jelínková, 2015, s. 258) je definují jako území, ve kterých se vyskytuje soubor nemovitých kulturních památek, popř. archeologických nálezů, vyžadující ochranu jako celek. Prohlášení za památkovou rezervaci činí Vláda České republiky, stanovuje podmínky jejího zabezpečení a ochrany. Vláda České republiky může také stanovit podmínky pro zabezpečení památkové rezervace i na nemovitosti na území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami (Česko, 1987).

Památkové rezervace rozlišujeme podle několika typů a to na městské, vesnické, ostatní a archeologické. Mezi městské památkové rezervace patří především historická jádra měst, v případě vesnických pak struktura zástavby a zasazení do krajiny. O ochranu se starají památkáři, kteří dbají na zachování historického půdorysu, prostorovou skladbu zástavby, uchování architektonických dominant a střešní krajiny, autentické veřejné prostranství, výtvarné doplňky, zachované historické zahrady a parky či inventář (Památkově chráněná území, © 2018).

3.2.2 Památkové zóny

Památkové zóny jsou územími sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historického prostředí nebo části krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty (Tuháček a Jelínková, 2015, s. 258). Prohlášení za památkovou zónu činí Ministerstvo kultury ČR po projednání s příslušným krajským úřadem opatřením obecné povahy podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Ministerstvo kultury ČR také určuje podmínky ochrany. Podrobnosti jsou uvedeny v §6 zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

V památkových zónách stojí obvykle méně kulturních památek oproti památkovým rezervacím a architektonický obraz památkových zón není tolik ucelený. Památkové zóny rozlišujeme na městské, vesnické či krajinné. Mezi městské památkové zóny patří městská jádra středověkého původu či lázeňská města, v případě krajinných zón pak významné areály či poutní místa. Právě krajinné památkové zóny představují typické rysy české krajiny. Jako příklad můžeme uvést rybníkářské, chmelařské či viničné krajiny (Památkově chráněná území, © 2018).

3.3 Povinnosti vlastníka kulturní památky

Vlastnické právo patří mezi základní práva definované v Listině základních práv a svobod, konkrétně v článku č. 11 (Česko, 1992). Jednou z možností vlastnictví tak je i vlastnění kulturní památky, což způsobuje určité podmínky a povinnosti. Vlastníky kulturních památek lze rozdělit na fyzické osoby a právnické osoby (církve, stát, kraje či společnosti). V závislosti na typu vlastníka se pak liší formy finanční podpory a pomoci. V případě fyzických osob (soukromé vlastnictví) může docházet ke sporům o ochranu vybrané kulturní památky (fyzická osoba může se svým majetkem, tedy kulturní památkou, zacházet jen podle pokynů příslušného úřadu). V případech kulturních památek vlastněných právnickými osobami, zejména státem či kraji, má péči o tyto památky na starosti specializovaný úřad či odbor.

Podmínky a povinnosti vlastníků kulturních památek určuje zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a to konkrétně § 9-15. Podle autora (Varvařovský, 2012, s. 9) je základní povinností vlastníka pečovat o kulturní památku na vlastní náklady tak, aby ji zachoval, udržoval v dobrém stavu a chránil před poškozením, znehodnocením, a v případě movitých kulturních památek i před jejich odcizením. (Tuháček a Jelínková, 2015) pak ve své definici doplňují, že vlastník musí kulturní památku využívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu významu, památkové hodnotě a technickému stavu. Důležitá je i informace obsažená v §7 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, která říká, že všichni občané, i když nejsou vlastníky kulturní památky, jsou si povinni počínat tak, aby nedošlo k ohrožení či zničení kulturní památky.

Vlastník kulturní památky je povinen bez zbytečného odkladu ohlásit ohrožení či poškození památky příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (Kadlec a Svoboda, 2007). Také je povinen oznámit každou změnu kulturní památky, nebo její přemístění pří-

slušné odborové organizaci státní památkové péče, a to nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy k takové změně došlo (Tuháček a Jelínková, 2015). Pro vlastníka kulturní památky pak vyplývají i další práva a povinnosti, která jsou definována v zákoně č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči.

Vlastník kulturní památky má právo na bezplatnou pomoc v podobě konzultací, průzkumů či záměrů od Národního památkového ústavu (Varvařovský, 2012). Dále má možnost požádat o finanční příspěvek obce či kraje na opravu, údržbu či provoz kulturní památky. Pokud se jedná o národní kulturní památku s velkým přesahem pro vybraný region, lze o příspěvek požádat i Ministerstvo kultury České republiky. Ostatně financování a provozu kulturních památek bude věnována následující kapitola.

4 FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK

Financování kulturních památek patří mezi významný pilíř péče o kulturní památky. Údržba a oprava kulturních památek je v mnoha případech velmi nákladná a náročná, a proto je nutné hledat vhodné zdroje, které mohou být k tomuto účelu využity. V zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, je uvedeno, že vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Vlastník kulturní památky tak musí hledat různé zdroje financování, které zajistí dodržování této věty zákona. Zdrojů a způsobů financování může být několik. Nejčastěji je můžeme rozdělit na vlastní zdroje majitelů památek, dotace Ministerstva kultury ČR, obecní a krajské dotace, soukromé nadace či fondy Evropské unie (Horáček, 2015).

V rámci financování kulturních památek také často dochází ke střetům a diskuzím nad nutností opravy a údržby. Česká republika se v rámci údržby památek potýká s jistým deficitem, neboť do roku 1989 byla péče a financování kulturních památek zanedbávána. Instituce a podniky investovaly spíše do výstavby typických socialistických budov a na opravu a údržbu kulturních památek často nezbyly peníze. Současné veřejné rozpočty tak musí na opravu vyčlenit větší objem finančních zdrojů, neboť zde existuje deficit, a oprava či údržba se děje ve veřejném zájmu celé společnosti. Zdroje financování kulturních památek lze rozdělit přímé, nepřímé a ostatní financování.

4.1 Přímé financování

Přímé financování kulturních památek je definováno v § 16 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. Finanční pomoc je poskytována z rozpočtů obcí krajů nebo státního rozpočtu. Tato finanční pomoc je vlastníkům kulturních památek vyplácena pouze na základě žádosti o poskytnutí příspěvku. Tuto žádost posoudí příslušný správní orgán, přihlédne ke stavu kulturní památky, jeho vlastníkov, a vydá své stanovisko. Finanční prostředky jsou pak proplaceny na základě smlouvy.

4.1.1 Finanční příspěvek z rozpočtů obcí a krajů

Finanční příspěvek z rozpočtů obcí a krajů se poskytuje v rámci samostatné působnosti na základě žádosti vlastníka kulturní památky. Příslušné orgány obcí a krajů posoudí především účel a stav kulturní památky a vydají k podané žádosti rozhodnutí. V případě klad-

ného vyřízení je finanční příspěvek vyplacen na základě smlouvy mezi vlastníkem památky a příslušnou obcí / krajem. Takto poskytovaný finanční příspěvek by měl být pouze doplňkový, neboť se předpokládá významná finanční podpora ze strany vlastníka kulturní památky.

4.1.2 Finanční příspěvek ze státního rozpočtu

Finanční příspěvek ze státního rozpočtu poskytuje Ministerstvo kultury České republiky v případě mimořádného společenského zájmu (Česko, 1987). Forma poskytnutí dotací probíhá nejčastěji následujícím způsobem. Ministerstvo kultury ČR vydá rozhodnutí o poskytnutí dotace, peníze pošle krajům či obcím, a ti je poskytnou jednotlivým vlastníkům.

Ministerstvo kultury ČR pro toto financování vyčlenilo šest specializovaných programů na obnovu kulturních památek, jeden program na podporu památek UNESCO a jeden program na podporu aktivit v památkové péči (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018). V následujícím textu budou jednotlivé programy rozebrány.

Program záchrany architektonického dědictví- příspěvky z tohoto programu jsou poskytovány na obnovu kulturních památek, které jsou součástí nejcennějšího architektonického dědictví ČR (kostely, hrady, zámky či kláštery). Finanční prostředky se poskytují především na práce směřující k záchraně kulturní památky nebo její podstaty (Příručka vlastníka kulturní památky, © 2010). V roce 2016 byla v rámci tohoto programu poskytnuta částka 216 mil. Kč, za níž bylo opraveno či obnoveno 252 objektů (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018).

Havarijní program- tento program má na starosti zajištění nenaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména střech a konstrukcí staveb. V roce 2016 byla v rámci tohoto projektu poskytnuta částka 76 mil. Kč, za níž bylo opraveno 303 objektů, z čehož polovina byly kostely (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018).

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón- tento program poskytuje příspěvky na obnovu kulturních památek v historických částech měst, které jsou prohlášeny za památkovou rezervaci či zónu (Příručka vlastníka kulturní památky, © 2010). Nutný je však schválený program regenerace a finanční podíl daného města na obnově. Za rok 2016 byly z tohoto programu využity finanční prostředky

v hodnotě 182,7 mil. Kč, za něž bylo opraveno 613 kulturních památek (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018).

Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny- v rámci tohoto programu jdou finanční prostředky na obnovu kulturních památek ve vesnických památkových rezervacích a zónách (Příručka vlastníka kulturní památky, © 2010). Podporována je oprava zemědělských usedlostí, chalup kapliček či božích muk. V roce 2016 bylo v tomto programu opraveno 138 objektů v celkové hodnotě 32 mil. Kč (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018).

Program restaurování movitých kulturních památek- příspěvky z tohoto programu jsou využívány na restaurování movitých kulturních památek, významných děl a prací, které jsou umístěny v budovách pro veřejnost pro kulturní, výchovně vzdělávací či náboženské účely (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018). Za rok 2016 bylo přerozděleno téměř 24 milionů, které byly využity k opravě 133 movitých kulturních památek (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018).

Program podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností- finanční příspěvky jsou určeny pro obnovu nemovitých památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny, nebo nejsou ve vlastnictví státu (Příručka vlastníka kulturní památky, © 2010). Program je nejmladší, neboť vznikl teprve v roce 2008. V roce 2016 bylo z tohoto programu obnoveno 843 nemovitých kulturních památek v hodnotě 146 mil. Kč (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018).

Program podpora pro památky UNESCO- poskytuje finanční příspěvky pro památky zapsané do Seznamu světového dědictví UNESCO. Byl představen v roce 2008 a jeho hlavním úkolem je dostát závazkům vyplývajícím z mezinárodních smluv. Finanční prostředky jsou využity zejména k podpoře všestranného rozvoje památek na Seznamu UNESCO nacházející se v České republice (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018).

Program kulturní aktivity v památkové péči- tento program umožňuje podporovat veřejně prospěšné aktivity, které předloží spolky, nadace či církevní organizace, za účelem ochrany nemovitého a movitého památkového fondu v ČR (Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018).

4.1.3 Státní fond kultury

Státní fond kultury vznikl na základě zákona č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury ČR, v roce 1992. Fond je evidován jako právnická osoba, spravuje ho Ministerstvo kultury ČR, a na hospodaření dohlíží ministr kultury jmenovaný v příslušném období Vlády ČR (Státní fond kultury ČR, © 2013). Příspěvky z tohoto fondu jsou poskytovány na základě žádosti, které posuzuje Rada fondu, která se skládá z dvanácti členů volených na tři roky (Státní fond kultury ČR, © 2018). Mezi hlavní podporované aktivity patří přednášková a výtvarná činnost, uvádění uměleckých děl, organizování festivalů či propagace české kultury a umění v zahraničí. Od žadatele se pak očekává finanční spoluúčast na navrhovaném projektu.

4.2 Nepřímé financování

Kromě finančního příspěvku nabízí stát vlastníkům kulturních památek také nepřímou pomoc, a to konkrétně daňové úlevy či bezplatnou odbornou pomoc. Jedná se tedy o formu pomoci, která sice vlastníkům nenabízí peníze, ale cenné rady, zkušenosti či kontakty.

Bezplatná odborná pomoc- poskytuje ji Národní památkový ústav a je určena vlastníkům kulturních památek, kteří potřebují pomoc s opravou či realizací projektu. Nejčastěji se jedná o formu konzultace, průzkumů či vyjádření se ke konkrétnímu plánu na restaurování a údržbu. Kromě Národního památkového ústavu poskytují bezplatnou pomoc i jiné orgány na základě zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a to obce či kraje.

Daňová zvýhodnění pro vlastníky kulturní památky- Parlament ČR schválil právní normy upravující daňové zvýhodnění vlastníků. Jedná se o zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, který osvobozuje stavby, které jsou kulturními památkami a na nichž se provádějí stavební úpravy, po dobu osmi let od vydání stavebního povolení. Dále v tomto zákoně platí osvobození pro kulturní památky, které jsou na základě smlouvy mezi vlastníkem a Ministerstvem kultury ČR zpřístupněny pro výchovně-vzdělávací účely (Daňové výhody pro vlastníky památek, © 2013). Další normou je pak zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, který zvýhodňuje odpisy na nemovitých kulturních památkách v případě jejich technického zhodnocení (Příručka vlastníka kulturní památky, © 2010).

4.3 Ostatní financování

Ostatní financování využívají vlastníci kulturních památek v případech, že se jim nepodaří získat peníze z výše uvedených zdrojů. Mezi typy ostatního financování můžeme zařadit soukromé dary, sbírky, dotace, granty, PPP projekty či tzv. Norské fondy. Jednotlivé typy budou nyní představeny.

Soukromé a sponzorské dary patří mezi známou formu financování oprav kulturních památek. Sponzorské dary často poskytují velké organizace, které působí na území výskytu kulturní památky. Hlavním motivem finančního příspěvku pak je propagace a zviditelnění svého jména či společnosti. Další motivem k poskytnutí finančního příspěvku pak může být dlouhodobá spolupráce s vlastníkem kulturní památky nebo zlepšení pověsti společnosti. Soukromé dary pak většinou věnují fyzické osoby, které mají k dané kulturní památce citový vztah či postoj.

Další možností získání finančních prostředků je uspořádání veřejné sbírky. Finanční prostředky jsou získávány od nejrůznějšího spektra dárců na určitý konkrétní cíl či účel. Takovéto sbírky jsou pořádány v případě mimořádných událostí. Nejznámější veřejnou sbírkou, která v minulosti proběhla, je veřejná sbírka na opravu Národního divadla v Praze. V současné chvíli probíhá mj. veřejná sbírka na opravu kulturní památky kostela Božího Těla v Gutech na Trinecku. Je však nutné si uvědomit, že takovéto sbírky mají svá pravidla, která jsou legislativně ošetřena v zákoně č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách. Sbírkou smí konat pouze obec nebo kraj, popř. právnická osoba se sídlem v České republice (Česko, 2001).

Další formou ostatního financování jsou dotace od obcí, svazku obcí a krajů. Každá obec či kraj má možnost v rámci své samostatné působnosti zřizovat peněžní fondy, a to pro konkrétní účely či bezúčelová plnění (Česko, 2000). Jedním z fondů, které tyto organizace takto zřizují, je fond na opravu a údržbu nemovitých kulturních památek. Finanční prostředky, které jsou dostupné v těchto fondech, jsou především z přebytků hospodaření minulých let či nevyužitých prostředků na běžný provoz, podle § 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

V posledních letech se do popředí dostává také nová forma spolupráce, tzv. PPP projekty (Public Private Partnership), tedy partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem. Mezi možným příkladem spolupráce je dohoda mezi soukromou společností a vlastníkem kulturní památky (obcí) na vybudování infrastruktury či zázemí s cílem zvýšení povědomí

a atraktivnosti vybrané kulturní památky. Tato forma je poměrně nová a je silně navázána na různé programy Evropské unie.

Programy Evropské unie pak tvoří další možnost financování kulturních památek. Finanční prostředky bylo možno čerpat z jednotlivých výzev Regionálních operačních programů (ROP) v programovacím období 2007 – 2014, v novém období pak z výzev Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Další možností jsou pak programy přeshraniční spolupráce. Programy Evropské unie však vyžadují spoluúčast na projektu, tzv. „kofinancování.“ Finanční prostředky jsou navíc propláceny až zpětně, a to v případě splnění všech nastavených podmínek, což může být pro některé vlastníky poměrně velká komplikace. Z toho důvodu jsou tak mnohem častěji využívány dotační tituly vypisované Ministerstvem kultury České republiky.

Kromě fondů Evropské unie pak ještě existuje finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru a Norska, tzv. „Norské fondy.“ Evropský hospodářský mechanismus tvoří Island, Lichtenštejnsko a Norsko, tedy nečlenské státy EU. Finanční příspěvky, které tyto státy odvádí, jsou využívány k zmírnění ekonomických rozdílů v Evropě. V rámci Evropského hospodářského prostoru i „Norských fondů“ existují konkrétní programy, z kterých lze financovat i opravu kulturních památek.

Poslední možností financování kulturních památek pak může být příjem z vlastních příjmů hospodářské činnosti organizace.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 MAPOVÁNÍ A VYHODNOCENÍ STRUKTURY NEMOVITÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ NA ÚZEMÍ OKRESU OLOMOUC

Území okresu Olomouc se nachází v Olomouckém kraji, ve východní části České republiky, na rozloze 1 620 km². Velká část tohoto okresu leží v oblasti Hornomoravského úvalu, jímž protéká řeka Morava. Okres Olomouc je největším z okresů tvořící Olomoucký kraj a k 1. 1. 2018 v něm žije 235 000 obyvatel.

V rámci správního členění lze okres Olomouc rozdělit do 4 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP), a to na Litovel, Olomouc, Šternberk a Uničov. V okrese Olomouc se nachází celkem 6 měst (Litovel, Moravský Beroun, Olomouc, Šternberk, Uničov a Velká Bystřice) a 96 obcí, přičemž největší rozlohu má Libavá, které leží ve vojenském újezdu Libavá.

Okres Olomouc lze rozdělit na dvě části, a to oblast úrodné Hané kam spadají města a obce z ORP Olomouc, ORP Litovel a částečně ORP Uničov, a bývalé oblasti Sudet, kam patří města a obce z ORP Šternberk a části ORP Uničov. Oblast Haná je typická pro svou nížinnou polohu s vysokou úrodností a tradičním folklorem. Mezi specifické znaky tohoto regionu lze zařadit nářečí „hanáčtina,“ typický hanácký kroj či dodržování místních tradic (ostatkové veselice, velikonoční pomlázka, hody apod.). V této oblasti se nachází také krajské město Olomouc, a i díky tomu je oblast ekonomicky vyspělá. Naproti tomu v oblastech bývalých Sudet je krajina více kopcovitá, méně úrodná, a je zde celkově menší koncentrace obyvatel. Absence většího města či významného průmyslového podniku pak způsobuje menší ekonomickou vyspělost v porovnání s městy a obcemi v oblasti Hané.

Nejvýznamnějším městem okresu je krajské město Olomouc, která je politickým, ekonomickým a kulturním centrem regionu. V tomto městě je koncentrováno velké množství kulturních památek včetně Sloupu Nejsvětější Trojice zapsaného v Seznamu UNESCO. Takto vysoká koncentrace je způsobena především díky historickým faktorům, neboť Olomouc byla už od středověku významným politickým a správním centrem na Moravě. Již od roku 1063 zde bylo zřízeno biskupství, které bylo roku 1777 povýšeno na arcibiskupství. Z toho důvodu nalezneme v Olomouci velké množství sakrálních památek, především kostely, chrámy, kanovnické domy či Arcibiskupský palác. Rozsah těchto sakrálních památek tak činí Olomouc zcela jedinečnou ve srovnání s ostatními krajskými městy jako např. Ostrava, Hradec Králové nebo Zlín.

Až do třicetileté války pak byla Olomouc hlavním správním centrem na Moravě, a z toho důvodu zde nalezneme i velké množství profánních (světských) památek, např. měšťanské domy, kašny či paláce. Historické jádro Olomouce je pak prohlášeno za městskou památkovou rezervaci, která zajišťuje vysoký stupeň ochrany. Nižší stupeň ochrany, tedy městská památková zóna, je pak vyhlášena i v městech Litovel, Šternberk a Uničov.

Obr. 1 Správní členění na území okresu Olomouc k 1. 1. 2018

Zdroj: Český statistický úřad, 2018 a vlastní úprava

5.1 Nemovité kulturní památky v okrese Olomouc

Na území okresu Olomouc se k 1. lednu 2018 nacházelo více jak 850 nemovitých kulturních památek evidovaných v památkovém katalogu Národního památkového ústavu. Jedná se o téměř dvojnásobně větší číslo, než které bychom našli v okolních okresech Přerov, Prostějov či Šumperk. Největší množství nemovitých kulturních památek bychom našli ve městě Olomouc, a to celkem 356.

Nemovité kulturní památky lze rozdělit do jednotlivých kategorií. Mezi nejznámější členění patří rozdělení na profánní, sakrální a drobné sakrální památky. Mezi profánní památky lze zařadit např. hrady, zámky, lidovou architekturu či měšťanské domy. V kategorii sa-

královské památky pak nalezneme mj. kostely, kláštery, chrámy, kanovnícké domy či fary. V poslední kategorii, drobné sakrální památky, se pak nachází kříže, kaple, pomníky či boží muky.

Pro účely této diplomové práce bylo rozhodnuto, že hlavním segmentem, na který se zaměříme, budou sakrální památky v okrese Olomouc evidované v památkovém katalogu Národního památkového ústavu. Tyto památky budou hlavním tématem rozhovorů s vybranými aktéry procesu ochrany a regenerace nemovitých kulturních památek.

Kompletní přehled všech nemovitých kulturních památek, včetně jejich rozdělení je dostupný v přílohách této diplomové práce.

5.1.1 Profánní památky v okrese Olomouc

Na území okresu Olomouc je k 1. lednu 2018 evidováno přes 500 objektů, části objektů či areálů, které jsou v památkovém katalogu NPÚ evidovány jako profánní nemovitá kulturní památka. Z tohoto výčtu tvoří zhruba polovinu, tedy cca 250 objektů, měšťanské domy. Více než polovina těchto měšťanských domů se nachází v Olomouci, přibližně čtvrtina ve Šternberku, zbytek pak v dalších městech okresu Olomouc.

Kromě měšťanských domů nalezneme v památkovém katalogu NPÚ také 9 kašen, 2 hrady, 4 zříceniny hradů či 11 zámků. Mezi další objekty či areály, které spadají do kategorie profánní památky, lze zařadit altány, činžovní a dělnické domy, hospodářské budovy, pevnosti, stodoly, sýpky, vily či venkovské usedlosti. Představit mapování takto rozsáhlého množství památek by bylo velice obtížné, a proto jsou v Obr. 2 znázorněny pouze ty památky, které mají nadregionální význam a přesah, jsou hlavními turistickými cíli v regionu a patří mezi nejvyhledávanější památky podle internetového prohlížeče google.com. Celkový přehled všech profánních památek je k dispozici v příloze č. 1. Vybrané profánní památky v okrese Olomouc, které mají nadregionální význam, nám představuje následující Obr. 2.

Obr. 2 Vybrané profánní památky na území okresu Olomouc k 1. 1. 2018

Zdroj: Český statistický úřad, 2018 a vlastní úprava

5.1.2 Sakrální památky v okrese Olomouc

Na území okresu Olomouc se k 1. lednu 2018 nacházelo přibližně 100 objektů či areálů, které spadají do kategorie sakrální památka a jsou evidovány v památkovém katalogu NPÚ. Jejich celkový přehled je dostupný v příloze č. 2.

Nejvýznamnější položkou v tomto katalogu jsou kostely, kterých je 57. Jedná se o kostely římskokatolické, evangelické, husitské a pravoslavné. Největší koncentraci kostelů bychom našli ve městě Olomouc. Jedná se o historicky významné město se sídlem biskupství, a od roku 1777 dokonce arcibiskupství. Jako národní kulturní památka je chráněn Olomoucký hrad s kostelem svatého Václava (Dóm) a kostel svatého Mořice. Mezi další významné kostely v Olomouci lze zařadit kostel Neposkvrněného Početí Panny Marie, kostel Panny Marie Sněžné, kostel svatých Cyrila a Metoděje nebo kostel Zvěstování Páně.

Velmi unikátní je také Chudobín, místní část města Litovel. Ačkoliv se jedná pouze o malou místní část s 220 obyvateli, nachází se zde celkem tři kostely. Nalezneme zde kostel římskokatolický, pravoslavný a husitský. Významnými kostely jsou také kostel Očištění Panny Marie v Dubu nad Moravou nebo poutní chrám Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku. Ne všechny kostely, které nalezneme v tomto okrese, jsou chráněny a evidovány jako nemovitá kulturní památka, a proto je jejich celkové číslo mnohem větší.

Další výraznou kategorií tvoří fary, církevní budovy či kanovnické domy. Památkově chráněných far je celkem 15, a jsou poměrně rovnoměrně rozmístěny do všech správních obvodů. Naproti tomu kanovnické domy nalezneme pouze v Olomouci, a to celkem 13. Kromě toho nalezneme v Olomouci i Arcibiskupský palác nebo Husův sbor. Tyto budovy využívají hlavně představitelé církve a jejich administrativa. Poslední výraznou položkou v tomto seznamu jsou kláštery. Je jich celkem 8, přičemž 5 z nich se nachází v Olomouci, po jednom ve Šternberku a Uničově. V obci Dolany se pak nachází archeologické pozůstatky kartouzského kláštera Vallis Josaphat. Rozložení sakrálních staveb nám pak znázorňuje Obr. 3. Zde jsou znázorněny všechny sakrální památky kromě kanovnických domů.

Obr. 3 Sakrální památky na území okresu Olomouc k 1. 1. 2018

Zdroj: Český statistický úřad, 2018 a vlastní úprava

5.1.3 Drobné sakrální památky v okrese Olomouc

Na území okresu Olomouc se k 1. únoru 2018 nacházelo téměř 250 objektů či areálů, které spadají do kategorie drobná sakrální památka a jsou evidovány v památkovém katalogu NPÚ. Největší kategorii tvořily kříže, sochy a sousoší. Některý z těchto objektů bychom našli téměř v každé obci či městě tohoto okresu. Mezi další objekty, které jsou zastoupeny ve výraznějším počtu, patří kaple, kapličky, boží muky, památníky, zvonice či významné hroby. Na Obr. 4 jsou znázorněny drobné sakrální památky, které jsou turisticky nejvíce vyhledávané. Z Obr. 4 je také patrné, že největší koncentrace drobných sakrálních památek s nadregionálním či turistickým významem se nachází v ORP Olomouc, nejmenší pak v oblasti bývalých Sudet, tedy ORP Šternberk. Celkový přehled všech drobných sakrálních památek na území okresu Olomouc je dostupný v příloze č. 3.

Obr. 4 Vybrané drobné sakrální památky na území okresu Olomouc k 1. 1. 2018

Zdroj: Český statistický úřad, 2018 a vlastní úprava

6 VÝSLEDKY ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI AKTÉRY OCHRANY NEMOVITÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ NA ÚZEMÍ OKRESU OLOMOUC

V následující kapitole budou představeny výstupy a výsledky rozhovorů s místními aktéry procesu regenerace nemovité kulturní památky. Tyto rozhovory proběhly v návaznosti na dílčí cíl práce, který byl představen v jejím úvodu. Hlavním cílem těchto rozhovorů bylo zjištění současného stavu regenerace nemovitého kulturního dědictví a jeho budoucích potřeb, dále pozice dotazovaných subjektů v celkovém procesu regenerace, jejich evaluace či zkušenosti s dotačními tituly.

Respondenti byli vybráni na základě zpracované teoretické části, která představila jednotlivé aktéry procesu regenerace. Z toho důvody byly osloveny zástupci správních orgánů, a to Národního památkového ústavu, Krajského úřadu Olomouckého kraje, Magistrátu města Olomouc a také zástupce církevního orgánu, který představuje Arcibiskupství olomoucké. Zástupce Arcibiskupství olomouckého pak doporučil oslovit administrátora farnosti Tršice, neboť má informace, že farnost výhledově uvažuje o regeneraci kostela v Tršicích, který je evidován jako nemovitá kulturní památka. Starosta městyse Dubu nad Moravou pak byl osloven na základě veřejné databáze NPÚ, který uvádí, že na území městyse Dubu nad Moravou se nachází devět nemovitých kulturních památek. Všechny rozhovory s těmito respondenty proběhly v průběhu února a března 2018.

Samotný rozhovor probíhal formou otevřených otázek, nastolením určitého tématu, ke kterému se daná osoba vyjadřovala. Tato témata se lišila v závislosti na postavení subjektu v rámci procesu regenerace. U subjektů, které nejsou vlastníky nemovitých kulturních památek, bylo hlavním tématem zjištění jejich pozice v celkovém procesu a náplň činnosti. Toto téma se týkalo především NPÚ, Odboru památkové péče Magistrátu města Olomouc a Krajského úřadu Olomouckého kraje. Diskuze probíhala také nad evaluací spolupráce mezi vlastníky či možnými problémy a riziky v celkovém procesu.

Naproti tomu hlavními tématy s vlastníky nemovitých kulturních památek bylo hodnocení nastavení dotačních titulů ze strany státu, jejich přehlednost, současný stav nemovitých kulturních památek, jejich zamýšlená budoucí regenerace či zkušenosti s celkovým procesem regenerace. Tyto okruhy témat byly pokládány zástupcům Arcibiskupství olomouckého, městyse Dub nad Moravou a administrátoru farnosti Tršice.

6.1 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Olomouc

V rámci rozhovoru na Národním památkovém ústavu, územní odborné pracoviště Olomouc, odpovídal na mé dotazy Mgr. Ondřej Belšík, vedoucí odboru.

OT1: Jakou roli a pozici plní NPÚ v procesu regenerace nemovité kulturní památky?

Národní památkový ústav plní v tomto procesu roli odborné instituce, tedy poskytuje odborná vyjádření, konzultace a rady vlastníkům kulturních památek. Vlastník památky, který se rozhodne pro určitou regeneraci, je nejprve povinen sestavit tzv. záměr nebo studii. V tomto záměru resp. studii musí jednoznačně formulovat, čeho se bude týkat, jaké opravy či změny mají být provedeny apod. Tento záměr pak bývá obvykle konzultován se všemi aktéry a účastníky procesu regenerace kulturních památek, tedy i s Národním památkovým ústavem. Ten se k požadované problematice odborně vyjádří, navrhne postupy či řešení, která budou sloužit jako podklad pro rozhodování památkových odborů příslušných úřadů.

„NPÚ se nejčastěji vyjadřuje k technickému či statickému stavu nemovité kulturní památky, a v některých případech může nařídít i další průzkumy, např. geologické či archeologické“

Tyto poznatky by pak vlastník kulturní památky měl vzít na vědomí a zahrnout je do svého projektu. Jedná se o jakousi první fázi, která má především poradní charakter.

V druhé fázi vlastník nemovité kulturní památky předloží ucelený projekt. NPÚ má povinnost se k němu vyjádřit, a vydat závazné rozhodnutí. Pokud vlastník zahrnul do tohoto projektu poznatky, které mu NPÚ sdělil v první fázi, projekt je obvykle akceptován bez zbytečných odkladů a obtíží. Pokud ovšem vlastník nekonzultoval záměr a předložil NPÚ projekt přímo bez konzultace, je možné, že bude mít NPÚ k předloženému projektu připomínky. S těmito připomínkami se musí vlastník kulturní památky vypořádat a zahrnout je do projektu. Až poté může NPÚ vydat závazné rozhodnutí. NPÚ však není jediným orgánem, který se k předloženému projektu vyjadřuje. Mezi další orgány lze zařadit např. místně příslušný stavební úřad či památkový ústav, který spadá pod místně příslušnou obec (magistrát). Pakliže všechny orgány vydají kladné stanovisko, může započít poslední fáze, a to již samotná realizace projektu.

V rámci realizace projektu plní NPÚ kontrolní funkci, která je daná ze zákona. Kontrola probíhá v rámci tzv. kontrolních dnů, které jsou předem ohlášeny. Pracovníci NPÚ při nich

kontrolují zejména dodržování postupů stanovených v projektu či plnění harmonogramu stavebních prací.

OT2: Jak probíhá spolupráce s vlastníky kulturních památek?

Spolupráce s vlastníky je standartní, bez výraznějších problémů. S NPÚ často komunikují projektanti, které si vlastník, resp. investor najmul jako prostředníka. NPÚ v rámci spolupráce upozorňuje především na nutnost zachování původní dispozice objektu nebo kontroluje záměr budoucího využití kulturní památky, aby nedošlo ke ztrátě památkových hodnot

OT3: Existují nějaké kulturní památky, které nutně potřebují opravu?

Ano, takové památky NPÚ eviduje na svých webových stránkách. Jedná se o tzv. ohrožené památky a Územní odborné pracoviště NPÚ v Olomouci jich k 14. únoru 2018 eviduje celkem 24.

OT4: Kde nastávají problémy v procesu regenerace nemovité kulturní památky?

Problémy mohou nastat především v realizaci projektu. NPÚ se v rámci kontrolních dnů, v některých případech, potýká s nekvalitně provedenou prací od některých stavebních firem. Tyto stavební firmy často nemají licenci Ministerstva kultury ČR, a proto neznají a nevyužívají všechny doporučené technologické postupy. V takových případech pak může dojít, v krajním případě, i k nevratnému zničení památkové hodnoty objektu.

6.2 Odbor památkové péče Magistrátu města Olomouc

V rámci rozhovoru na Odboru památkové péče Magistrátu města Olomouce, odpovídal na mé dotazy Ing. Petr Koluch, Ph.D., zástupce vedoucí oddělení.

OT1: Jakou pozici plní Odbor památkové péče v procesu regenerace kulturních památek?

Hlavním úkolem tohoto odboru je vykonávat státní správu, k čemuž je zapotřebí znalost základních zákonů. Mezi nejdůležitější zákony patří zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů. Na základě těchto norem pak Odbor památkové péče spravuje svěřené nemovité ale i movité kulturní památky a přijímá a zpracovává žádosti týkající se jejich regenerace.

Nadřízeným orgánem Odboru památkové péče je Krajský úřad, který rozhoduje v případě odvolání vlastníka proti rozhodnutí našeho odboru. Pro výkon své práce na Odboru památkové péče je nutné mít splněnou zvláštní odbornou způsobilost.

OT2: Jak probíhá vyřizování jednotlivých žádostí?

Každý vlastník kulturní památky, který má zájem o opravu, musí podat na příslušný památkový odbor žádost. Často se stává, že žádost za něj vyřizuje zprostředkující subjekt. Odbor památkové péče podanou žádost předá NPÚ, který se musí k zamýšlenému projektu opravy vyjádřit do 20 dnů. Odbor památkové péče pak má dalších 10 dnů na zpracování vyjádření.

„Maximální lhůta vyřízení podané žádosti je 30 dní, může však být výrazně kratší.“

Po vypracování vyjádření je žadatel vyrozuměn o výsledku. Vyjádření může mít celkem tři podoby, a to kladné, kladné s podmínkami a záporné. Pakliže s vyjádřením souhlasí, předloží ho příslušnému stavebnímu úřadu, v případě odvolání se věc postupuje krajskému úřadu jako nadřízenému orgánu. Vyjádření má obvykle podobu závazného stanoviska, v některých jednodušších případech, např. kácení stromů, pouze formu rozhodnutí.

V rámci vyřizování žádostí smí žadatel sám navrhnout přerušování řízení, stejnou pravomoc má i Odbor památkové péče, a to v mimořádných případech.

OT3: S jakými dotačními tituly se na Vašem odboru setkáváte?

Dotační tituly nepatří do náplně práce našeho odboru. Odbor památkové péče neposuzuje vhodnost výběru dotačního titulu od žadatele, jedná se o jeho vlastní věc. Dotační tituly poskytované Statutárním městem Olomouc mají na starosti jiné odbory Magistrátu města Olomouc.

OT4: Kde spatřujete, na základě vašich zkušeností, slabá místa v systému?

Ze zkušeností mohu konstatovat, že zhruba 70 % žadatelů jsou s procesem obeznámeni, žádosti podávali vícekrát, a proto s nimi žádné problémy nejsou. Určité problémy mohou nastat u žadatelů, kteří vyplňují žádost poprvé. Často se totiž dopouští chyb při vyplnění formuláře či opomenou přiložit plnou moc.

OT5: Kolik žádostí za rok obvykle vyřídíte?

Čísla se každým rokem různí a pohybují se přibližně mezi 200 - 300 žádostmi.

6.3 Odbor památkové péče Krajského úřadu Olomouckého kraje

V rámci rozhovoru na Krajském úřadu Olomouckého kraje, odbor památkové péče, odpovídala na mé dotazy Ing. Jana Mrňková, referent oddělení památkové péče.

OT1: Jakou roli plní Krajský úřad v procesu regenerace kulturních památek?

Hlavním úkolem našeho odboru je výkon státní správy, a to v přenesené působnosti. Jedná se o záležitosti, které krajský úřad vykonává ze zákona. Jedním z úkolů je péče o národní kulturní památky, dále metodika, vyřizování stížností ze strany žadatelů na vyjádření odboru památkové péče Magistrátu města Olomouc, udělování pokut za nedodržení stanoveného postupu či vydání stanoviska k projednávaným případům.

OT2: Jaké dotační tituly krajský úřad Olomouc nabízí?

Krajský úřad nabízel do roku 2015 2 dotační tituly, v současné době se nabídka rozrostla na 3 dotační tituly. Prvním dotačním titulem má název Obnova kulturních památek (minimální požadovaná částka 200 tis. Kč, maximální 500 tis. Kč), dalším nese název Obnova staveb drobné architektury místního významu (drobné kříže, sochy, minimální částka už od 50 tis. Kč), a poslední má název Obnova nemovitostí, které nejsou kulturní památkou nacházející se na území památkové rezervace a památkové zóny. Mimo tyto dotační tituly lze také podat na Krajský úřad individuální žádosti, které jsou schváleny pouze ve výjimečných událostech Radou Olomouckého kraje.

OT3: Jaké jsou podmínky a kritéria výběru žádostí?

Krajský úřad stanovuje pravidla a návod, jak postupovat při žádosti o získání dotačního titulu. Na začátku roku, obvykle v lednu se pak přijímají žádosti. V žádosti je nutné předložit závazné stanovisko z Odboru památkové péče Magistrátu města Olomouc, popř. další významné podklady. Lze žádat max. o 50 % částky na celý projekt, přičemž není nutné mít zbylou částku pokrytou z vlastních zdrojů (lze ji získat z jiných dotačních titulů, darem od obce...). Žádosti jsou pak posuzovány celkem na třech úrovních, a to na oddělení památkové péče, dále je hodnotí komise, která je zřízena Radou Olomouckého kraje a má rozhodující slovo a posledním hodnotitelem je Rada Olomouckého kraje a Zastupitelstvo Olomouckého kraje. K jednotlivým žádostem se přiřazují bodová ohodnocení a přiděluje částka do té doby, než je alokace vyčerpána. Velmi často se stává, že hodnotící komise přidělí požadovanému projektu menší alokaci, než o kterou je žádáno. V roce 2017 bylo podáno celkem 64 žádostí, 6 žádostí bylo vyřazeno pro nesplnění podmínek a dalších 6 žádostí

bylo vyřazeno hodnotiteli, neboť projekty neprošly nastavenými kritérii. Podpořeno tak bylo celkem 52 projektů, ne všechny však maximální požadovanou alokací.

6.4 Arcibiskupství olomoucké

V rámci rozhovoru se zástupcem olomouckého arcibiskupství, odpovídal na mé dotazy Mgr. Bc. Štěpán Sittek, projektový manažer.

OT1: Jak se Arcibiskupství olomoucké stará o svoje nemovité kulturní památky?

Arcibiskupství olomoucké, jako subjekt, má na starosti přibližně 20 významných nemovitých kulturních památek + další drobné kulturní stavby. Mezi nejznámější památky lze zařadit zámek v Kroměříži, zapsaný na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO, dále národní kulturní památku klášter Velehrad, paláce a kanovnícké domy v městské památkové rezervaci Olomouc či Arcibiskupský kněžský seminář v Olomouci. Velké množství nemovitých kulturních památek (hlavně kostely a kaple) jsou ve správě farností, a jejich opravu zajišťují jejich místní administrátoři. Arcibiskupství olomoucké nabízí těmto administrátorům tzv. pomocnou ruku u komplikovaných případů nebo bezplatnou konzultaci.

„U mnoha projektů regenerace poskytuje Arcibiskupství metodickou podporu, v některých případech i garanci ručení za poskytnutí úvěru či dokonce spolufinancování na celém projektu.“

Obecně tedy platí, že pokud není v silách farnosti zajistit dostatečné finanční prostředky na opravu, a oprava je neodkladná, Arcibiskupství v dané chvíli pomůže.

Běžná údržba nemovitých kulturních památek probíhá přes jiný subjekt, a to přes Metropolitní kapitolu. Některé kulturní památky pak opravují a udržují subjekty, které je mají v užívání. Tuto záležitost má Arcibiskupství olomoucké upraveno právním vztahem a týká se zejména kroměřížského zámku (údržbu provádí NPÚ), zámku Chropyně (údržbu provádí Muzeum Kroměříž) či Arcibiskupského muzea (údržbu provádí Metropolitní kapitula). Veškerá průběžná úprava ostatních kulturních památek jde z vlastních zdrojů, mezi nejčastější zdroje příjmů pak jsou příjmy z nájmu nemovitostí.

OT2: Jak hodnotíte nastavení dotačních titulů a jakou s nimi máte zkušenost?

Dotační tituly používáme především na velké opravy a rekonstrukce. Snažíme se využívat všech dostupných dotačních titulů, podle nastavených kritérií a potřeby projektu. Jako pří-

klad lze uvést rekonstrukci střechy Arcibiskupského paláce, kde byly využity finanční prostředky z Regionálního operačního programu Střední Morava, nebo oprava katedrály Svatého Václava (Dóm) a areálu na Svatém Kopečku z Norských fondů. V rámci evropských peněz ITI vyčleněných pro olomouckou aglomeraci je na církevní památky vyčleněno téměř 250 mil. Kč, které budeme chtít v tomto programovacím období využít. Dotační tituly z Ministerstva kultury či Krajského úřadu Olomouckého kraje jsou na výrazně nižší částky, a proto jsou hojně využívány hlavně farnostmi.

OT3: Jakou zkušenost máte s komunikací s dotčenými orgány?

Arcibiskupství olomoucké svou rozlohou zasahuje do 4 krajů (Olomoucký, Zlínský, Pardubický a Jihomoravský), a proto je nutné komunikovat vždy s příslušným orgánem. Vzhledem k tomu, že se jedná a komunikuje především o odborné stránce, výrazné problémy nenastávají.

OT4: Kde v procesu regenerace nejčastěji nastávají problémy?

Pokud se jedná o klasickou opravu, problémy obvykle nejsou. Pokud však máme zájem něco změnit, obvykle dochází ke sporům s památkáři a je třeba udělat kompromis. Jako příklad mohu uvést zdvojení skel u oken, která se měnila v celé budově Arcibiskupského paláce. Po vyjednaném kompromisu se zdvojená skla mohla dát do větší části budovy, nikoliv však do hlavního průčelí budovy. Tento kompromis byl velmi důležitý, neboť hned za první zimu po výměně došlo k podstatným energetickým úsporám v celém objektu.

OT5: Kolik projektů ročně Arcibiskupství zpracovává a podává?

Arcibiskupství olomoucké jako subjekt řeší přibližně pět projektů za rok. Údaje o počtu podaných projektů za farnosti nemám k dispozici.

6.5 Starosta městyse Dubu nad Moravou

V rámci tohoto rozhovoru odpovídal na mé dotazy Ing. Ivo Čečman, starosta městyse Dubu nad Moravou.

OT1: Jak se městys Dub nad Moravou stará o své nemovité kulturní památky?

Městys Dub nad Moravou provádí pravidelnou kontrolu všech svých kulturních památek, nejen těch, které jsou zapsány v památkovém katalogu NPÚ, ale i dalších významných kulturních staveb v katastru nemovitosti. Údržba těchto staveb je standartní, periodicky se opakující, podle potřeby, obvykle 1x za 5-10 let, kdy dojde k omytí, ošetření či kontrole

vybrané památky. Tato údržba je prováděna odborníky a hrazena z rozpočtu obce. Co se týká výraznější rekonstrukce jednotlivých památek, je nutno poznamenat, že většina z nich byla opravena v minulých volebních obdobích, po roce 1990. V současném volebním období proběhla rozsáhlá oprava sousoší Sv. Jana Nepomuckého pod akademického sochaře Tikala. Tato rekonstrukce byla nutná, neboť jeho poslední oprava proběhla v 60. letech minulého století.

OT2: Jaké jsou zkušenosti s dotačními tituly, o které může městy Dub nad Moravou žádat?

Městy Dub nad Moravou může žádat o finanční prostředky z několika dotačních programů. Dotační programy z Ministerstva kultury ČR a Olomouckého kraje městy během tohoto volebního období nevyužil, neboť v prvním případě nebyl nalezen vhodný dotační program a ve druhém případě byla žádost zamítnuta. Městy tedy využil dotačního programu Ministerstva zemědělství ČR, konkrétně Státního zemědělského a intervenčního fondu, program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků, z kterého čerpal maximální částku 700 tis. Kč.

OT3: Jaké jsou zkušenosti s aktéry procesu regenerace kulturních památek?

Komunikace s dotčenými orgány probíhá bez problémů, obě strany se snaží domluvit na přijatelném konsenzu. Během vyřizování jednotlivých žádostí jsem zatím nezaznamenal žádný výrazný problém.

OT4: Jakou finanční částku vynakládá městy na obnovu kulturních památek ze svého rozpočtu?

Standartní částka, která je každoročně vynakládána na periodickou údržbu činí 150 tis. Kč. V případě velké opravy je částka mnohonásobně vyšší, očekává se však, že ji částečně pokryje přidělená dotace.

6.6 Administrátor farnosti Tršice

V rámci tohoto rozhovoru na mé dotazy odpovídal Mgr. František Foltýn, farář a administrátor farností Doloplazy, Tršice a Velký Újezd.

OT1: Jaké nemovité kulturní památky máte na starosti?

V rámci děkanátu Olomouc mám na starosti celkem 3 farnosti, a to Doloplazy, Tršice a Velký Újezd. Památkově chráněné kostely jsou v Tršicích a Velkém Újezdu, v Doloplazech památkově chráněný kostel není.

OT2: Uvažujete o regeneraci některé nemovité kulturní památky?

Ano, a to konkrétně obnovy fasády kostela Narození Panny Marie v Tršicích. V minulých letech, za mého předchůdce, došlo na tomto kostele k částečné rekonstrukci, a to konkrétně hlavní věže včetně fasády. Fasáda však byla obnovena pouze na malé ploše, a to konkrétně jen u hlavní věže. Zbylá část plochy fasády kostela Narození Panny Marie je v havarijním stavu, a proto farnost uvažuje o její rekonstrukci.

OT3: Jaké jsou zkušenosti s dotačními tituly, o které může vaše farnost žádat?

V minulých letech bylo využito dotačního programu Ministerstva zemědělství ČR, konkrétně Státního zemědělského a intervenčního fondu. Farnost se však snaží využít všech dostupných dotačních titulů, zejména pak z Krajského úřadu Olomouckého kraje či Ministerstva kultury ČR. Finanční prostředky se také snažíme získávat z rozpočtu obce Tršice a Arcibiskupství olomouckého.

6.7 Vyhodnocení výsledků

Na základě provedených rozhovorů lze konstatovat, že je proces regenerace nemovitých kulturních památek, z hlediska výběru, schvalování a realizace projektů, vhodně nastaven. Většina vlastníků nemovitých kulturních památek provádí jejich pravidelnou údržbu, a v případě potřeby správně postupují v celkovém procesu regenerace. Také komunikace a spolupráce mezi správními a dotčenými orgány probíhá v rámci nastavených pravidel bezproblémově. Žadatelé, kteří uvažují o sestavení záměru a podání projektu ve většině případů využívají bezplatnou pomoc od NPÚ. Díky tomu je většina projektů správně napsána, nedochází ke zbytečným průtahům, a 30 denní lhůta pro vyřízení žádosti je výrazně kratší. Velká většina vlastníků nemovitých kulturních památek má navíc s celkovým procesem zkušenosti, a i díky tomu klesá chybovost.

Nejčastější problémy v celkovém procesu tak jsou především odborného charakteru. NPÚ poukazuje na fakt, že regeneraci nemovitých kulturních památek často provádí odborně nekvalifikované firmy, které nemají licenci od Ministerstva kultury České republiky. Exis-

tuje tak riziko, že díky nevhodně zvolenému technologickému postupu může dojít k nevratnému poškození dané památky. Vlastníci nemovitých kulturních památek se pak s NPÚ dostávají nejčastěji do sporu nad způsobem a průběhem realizace, neboť památkáři striktně dbají na dodržení původních technologických postupů a památkových hodnot. Vyjednat kompromis tak často trvá dlouhý časový úsek, čímž dochází k průtahům v celém procesu.

Vlastníci nemovitých kulturních památek také potvrzují to, že se snaží získávat finanční prostředky prostřednictvím dostupných dotačních titulů. Ty jsou využívány v závislosti na nastavených kritériích, typu a velikosti projektu. V případě velkých projektů jsou využívány především národní a nadnárodní dotační tituly (EU fondy, Norské fondy, dotační tituly Ministerstva kultury ČR), v případě menších projektů pak dotační tituly z krajských rozpočtů.

Na základě rozhovoru s administrátorem farnosti Tršice pak vyplynulo, že farnost Tršice eviduje potřebu opravy fasády na kostele Narození Panny Marie v Tršicích, který je evidován jako nemovitá kulturní památka. Protože hlavní cíl této diplomové práce je navržení projektu regenerace nemovité kulturní památky, bylo rozhodnuto, že jím bude právě tento kostel Narození Panny Marie v Tršicích.

7 NÁVRH PROJEKTU NA REGENERACI VNĚJŠÍHO PLÁŠTĚ KOSTELA NAROZENÍ PANNY MARIE V TRŠICÍCH

Na základě výsledků rozhovorů s vybranými aktéry nemovitého kulturního dědictví bylo rozhodnuto, že bude navržen projekt na regeneraci vnějšího pláště (fasády) kostela Narození Panny v Tršicích. Kostel se nachází uprostřed obce, a vede kolem něj silnice II. třídy č. 436 z Velké Bystřice do Přerova. Vzhledem ke své poloze tak tvoří dominantu obce. Na základě přímého pozorování je patrné, že vnější plášť se nachází ve fyzicky zanedbaném stavu, což dokládá i Obr. 5. Z něj je patrné, že omítky trpí velkou vlhkostí a jsou značně poškozené. Z tohoto důvodu je nutné přistoupit k regeneraci vnějšího pláště kostela.

Administrátor farnosti Tršice, která je vlastníkem tohoto objektu, pak aktivitu vedoucí k napsání a realizaci projektu regenerace vnějšího pláště tohoto kostela vítá. Navržený projekt by měl vycházet z již realizovaného projektu z roku 2009-2012, kdy na kostele proběhla rekonstrukce hlavní věže. Při té příležitosti byla opravena i fasáda hlavní věže tohoto kostela. Jednalo se však o malou plochu, a proto významná část plochy fasády na opravu stále čeká.

Hlavním přínosem realizace tohoto projektu bude zlepšení vzhledu kostela Narození Panny Marie v Tršicích a uchování jeho architektonické hodnoty. Tato skutečnost bude pozitivně působit na oživení cestovního ruchu v této lokalitě a reprezentace tršické farnosti i samotné obce.

7.1 Historicko-stavební vývoj kostela

První zmínka o původním gotickém kostelu Panny Marie v Tršicích pochází ze 14. století. Roku 1642 však byl kostel vypálen, a částečně i pobořen, Švédy. Následovala obnova, při které byl porušen gotický sloh a kostel dostal barokní vzhled. Další neštěstí postihl kostel Panny Marie v roce 1758, kdy byl vypálen Prusy. Díky pomoci olomoucké kapituly byl opět obnoven, a to v roce 1761. V roce 1839 shořela na kostele šindelová střecha. Další opravy se uskutečnily v roce 1861 a 1899. Ačkoliv byl kostel památkově cenný, nevyhovoval potřebám tršické farnosti, a proto byl na základě souhlasu olomoucké kapituly zbourán v dubnu roku 1905.

Se stavbou nového kostela se započalo hned v květnu roku 1905 a hned o rok později na podzim byla stavba dokončena a slavnostně vysvěcena olomouckým biskupem ThDr. Karlem Visnerem. Od této doby tak má kostel současnou podobu.

Kostel Narození Panny Marie v Tršicích se nachází uprostřed obce, a díky své architektonické struktuře je dominantou obce Tršice. Kostel je 45 metrů dlouhý, obdélníkového půdorysu s půlkruhově ukončeným kněžištěm (O farnosti, © 2014). Fasády jsou prolomeny půlkruhově zaklenutými kruhovými okny s profilovanými šambránami. V průčelí kostela stojí hranolová věž ukončená cibulovou bání, ve vrcholu s makovicí a křížkem (Kostel Narození Panny Marie, © 2014). Ke kostelu také přilehá sakristie. Při dostavbě kostela byl roku 1906 na 45 metrů vysoké věži umístěn pozlacený kříž. V roce 1923 bylo zavedeno do chrámu elektrické vedení a roku 1934 elektrifikovány i varhany. Do současné chvíle proběhlo na kostele mnoho rekonstrukcí, např. v letech 1971-1973, 1979-1985, 2009-2012. Právě poslední rekonstrukce v letech 2009-2012 se týkala celkové opravy hlavní věže kostela, při které byla provedena i částečná obnova fasády kostela.

Obr. 5 Kostel Narození Panny Marie v Tršicích

7.2 Základní informace o projektu

Navržený projekt bude, jak již bylo zmíněno, vycházet z realizovaného projektu opravy hlavní věže v letech 2009-2012. Ten byl zpracován Ing. arch. Tzoumasovou a v rámci něj byl proveden stavebně technický průzkum omítek. Vzhledem ke stáří kostela se předpokládají stejné výsledky i na ostatní ploše fasády kostela, a proto se využije stejných technologických postupů. V rámci bouracích prací budou odstraněny veškeré zavlhlé omítky, a to v nezbytném rozsahu. Nová fasáda kostela pak bude ošetřena a obnovena podle stejných poměrů hustoty sušící vápenné sanační venkovní omítky jak je uvedeno v projektu z roku 2009. Díky tomu bude zachována celistvost a autenticita kostela Narození Panny Marie v Tršicích.

7.2.1 Cíle projektu

Hlavním cílem projektu je regenerace vnějšího pláště (fasády) kostela Narození Panny Marie v Tršicích. Zpracování projektu musí odpovídat požadavkům všech dotčených stran, které zasahují do celého projektu. Mezi dílčí cíle projektu lze zařadit vhodné personální zajištění, správně provedené výběrové řízení na zhotovitele či dodání všech potřebných podkladů. Důležitým dílčím cílem projektu je také vypracování finančního rámce včetně jeho finančního pokrytí.

7.2.2 Náležitosti projektu

V rámci návrhu projektu je nutné získat následující podklady:

- Zaměření stávajícího stavu kostela Panny Marie v Tršicích
- Stavebně technický průzkum omítek (lze využít průzkumu, který byl vyhotoven v roce 2008 pro předešlý projekt, vzhledem k stáří kostela se odlišné výsledky průzkumu neočekávají)
- Souhlasné stanovisko NPÚ s předloženým projektem
- Souhlasné stanovisko stavebního úřadu v Tršicích
- Doklad o výběru zhotovitele, který musí být v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- Fotodokumentaci současného stavu této nemovité kulturní památky

Tyto podklady jsou součástí přílohy k projektu pro jeho projednání a následné schválení příslušnými orgány.

7.2.3 Personální zajištění

Hlavní zodpovědnost v tomto projektu má statutární zástupce farnosti Tršice, farář a administrátor Mgr. František Foltýn. Jeho úkolem je zajistit všechny potřebné podklady pro projektanta, správné nastavení a zveřejnění výběrového řízení, odpovědnost za zajištění dostatečného množství finančních prostředků a hladkého průběhu celé rekonstrukce.

Další zodpovědnou osobou v tomto procesu návrhu projektu regenerace je projektant. Ten odpovídá za správnost projektové dokumentace a její úplnost.

Významné postavení pak zaujímá finanční manažer. Jeho úkolem je vypracování odpovídající cenové kalkulace, sestavení položkového rozpočtu a vyčíslení celkových výdajů projektu.

7.2.4 Výběrové řízení

Výběrové řízení na zhotovitele tohoto projektu proběhne podle zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách. Vzhledem k tomu, že celková hodnota projektu a stavebních prací nepřesáhne částku 6 mil. Kč, bude se jednat o veřejnou zakázku malého rozsahu a bude postupováno podle zmíněného zákona.

V případě veřejných zakázek malého rozsahu není zadavatel povinen zadat výběrové řízení v zadávacím řízení, pouze musí dodržovat zásady podle § 6 tohoto zákona, tedy zásadu transparentnosti a přiměřenosti, a k dodavatelům musí přistupovat se zásadou rovného zacházení a zákazu diskriminace. Zadavatel osloví vybrané stavební firmy a smlouvu podepíše s tou, která předloží nejvýhodnější nabídku. Po sepsání smlouvy pak může započít samotná rekonstrukce.

7.3 Finanční rámec projektu

Finanční rámec projektu byl zpracován na základě konzultace s administrátorem farnosti Tršice, položkového rozpočtu realizovaného projektu opravy fasády v letech 2009-2012, ceníku stavebních prací vybraných stavebních firem dostupných na webových stránkách a majitelem dodavatelské firmy. Pro sestavení finančního rámce bylo nejprve nutné určit celkovou plochu vnějších stěn kostela, které jsou nutné k rekonstrukci. Vzhledem k členitosti kostela se jednalo o poměrně složitý úkol, a proto bylo pro tyto účely využito starších podkladových map s rozměry a půdorysem kostela. Na základě těchto podkladů byla vyčíslena celková plocha nutná k rekonstrukci na 1700 m². Pro levou i pravou stěnu

kostela, včetně členění a bočních kaplí, bez započítání plochy oken, činí odhadovaná plocha přibližně 700 m². Obě stěny jsou symetricky stejné. Zadní stěna kostela, půlkruhovitěho charakteru, má odhadovanou plochu nutnou k rekonstrukci 300 m².

Na základě těchto podkladů, pak byl sestaven následující položkový rozpočet:

Název položky	Cena (včetně DPH v tis. Kč)
Zpracování projektu (včetně finančního plánu)	50
Lešení (montáž, pronájem)	250
Otlučení stávajících omítek	300
Ošetření otlučených zdí včetně jejich penetrace a pískování	150
Likvidace materiálu	100
Nákup materiálu	300
Nátěr první vrstvy vápenné omítky	400
Nátěr druhé vrstvy vápenné omítky	400
Finanční rezerva na nečekané výdaje	50
Celkem	2 000

Tabulka 1 Položkový rozpočet projektu, vlastní zpracování.

Vzhledem k tomu, že farnost Tršice částkou 2 mil. Kč nedisponuje, je nutné hledat vhodné dotační tituly.

7.3.1 Výběr dotačních titulů

Farnost Tršice má možnost výběru dotačního titulu z několika možností. Jednou z variant může být program Ministerstva kultury ČR, konkrétně Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, dále z krajského programu Obnova kulturních památek nebo ze Státního zemědělského a intervenčního fondu spadající pod Ministerstvo zemědělství ČR. Největší finanční částku lze získat z Ministerstva kultury ČR, programu Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, kde je vyžadována spoluúčast ve výši 20 %.

Z krajského programu Obnova kulturních památek lze získat až 500 tis. Kč, avšak podmínkou je investice do projektu stejně velké částky z vlastních či ostatních zdrojů. Další možností může být žádost o finanční příspěvek od obce Tršice, která při investičních akcích na kostele určitou částku ze svého rozpočtu poskytovala, avšak pouze 50-100 tis. Kč. Další variantou může být žádost o poskytnutí finančních prostředků od Arcibiskupství olomouckého, jakožto nadřízeného orgánu farnosti (tuto možnost potvrdil zástupce Arcibiskupství v rozhovoru v kap. 6.4), či zajištění finanční částky z vlastního rozpočtu, a to např. pořádáním sbírky či využitím finančních prostředků z minulých let.

V rámci tohoto projektu byla zvolena kombinace podání žádosti na Ministerstvo kultury ČR o zařazení do programu Podpora obnovy památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností (celková požadovaná částka 1,5 mil. Kč) a podání žádosti na Krajský úřad Olomouckého kraje do programu Obnova kulturních památek (celková požadovaná částka 400 tis. Kč) Vzhledem k tomu, že dotační tituly z Ministerstva kultury ČR a Krajského úřadu Olomouckého kraje mají mezi neuznatelnými náklady zpracování projektové dokumentace a finanční rezervu, bude nutné částku 100 tis. Kč získat z vlastních prostředků. Tato částka však nebude pro farnost Tršice představovat nepřekonatelný problém.

Samotná žádost o zařazení do programu Podpora obnovy památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností má následující podobu:

Obec s rozšířenou působností:	Olomouc
Kraj:	Olomoucký

Ministerstvo kultury ČR, Maltézské náměstí 1, 118 11, Praha 1 Malá Strana, tel.: 257 085 111

<h1>ŽÁDOST</h1> <p>o zařazení do programu</p> <p>Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností</p>										
Identifikace žadatele: <i>zakroužkuje žadatel</i>	FO*	FP*	církev	obec	PO*	spolky	OPS*	N*	kraj	jiné

1.1 Název akce obnovy:		
Oprava fasády na kostele Narození Panny Marie v Tršicích		
1.2 Identifikace kulturní památky:		
Název kulturní památky: Kostel Narození Panny Marie v Tršicích		
Umístění kulturní památky: v centru obce Tršice		
Ulice:	Č. popisné:	Č. orientační:
Obec: Tršice	PSČ: 783 57	
Pozemek p. č.: 132	Katastrální území: Tršice	
Okres: Olomouc		
1.3 Rejstříkové číslo kulturní památky v Ústředním seznamu kulturních památek ČR:		
1399756559		
1.4 Umístění památky:		
<p>Prohlašuji, že kulturní památka – předmět této žádosti – neleží na území památkové rezervace nebo památkové zóny a nejedná se o národní kulturní památku ani o kulturní památku zapsanou na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.</p>		
<p><i>*FO – vlastník žádá jako fyzická osoba nepodnikající (nemá IČ), FP – vlastník žádá jako fyzická osoba podnikající (má IČ), PO – právnická osoba (a. s., s. r. o. atd.), OPS – obecně prospěšné společnosti, N – nadace, nadační fondy.</i></p>		
1.5 Bližší informace o kulturní památce:		
<p>Kostel Narození Panny Marie v Tršicích se nachází uprostřed obce a byl postaven na místě původního kostela v letech 1905-1906. Jedná se o neobarokní stavbu, 45 metrů dlouhou, obdélníkového půdorysu s půlkruhově ukončeným kněžištěm. V průčelí kostela stojí hranolová věž ukončená cibulovou bání.</p>		
1.6 Charakteristika celkového současného stavu památky:		
<p>Kostel prošel několika rekonstrukcemi, naposledy v roce 2009 kdy byla celkově opravená hranolová věž. Při této příležitosti došlo i k opravě fasády na této věži kostela. Ostatní omítky jsou ve velmi špatném fyzickém stavu a v některých místech dochází k jejich výrazné degradaci. Na základě doporučení oprávněných osob je nutné přistoupit k jejich regeneraci.</p>		

1.7 Charakteristika celé akce obnovy a její harmonogram:

Cílem celé akce je regenerace fasády tohoto kostela. Vzhledem k jejímu špatnému fyzickému stavu je potřeba nejprve tuto omítku otlouci, očistit plochu (např. pískováním), a odborně ji ošetřit. V další fázi poté může dojít k prvnímu nátěru vápenné směsi, penetraci a nanesení druhé vrstvy vápenné směsi. Vzhledem k velké výšce kostela je nutné zajistit lešení, nákup vhodného materiálu fasády či ekologická likvidace suti (staré otloučené omítky).

Do 30. června 2018 - Sestavení projektu, podání žádosti na památkový odbor.

Do 30. srpna 2018 - Předpokládané schválení žádosti včetně vyjádření zainteresovaných stran (NPÚ, Památkový odbor Magistrátu města Olomouc, Stavební úřad Tršice).

Do 31. prosince 2018 - Vypsání výběrového řízení na zhotovitele díla

Do 28. února 2019 - Podání žádosti o dotaci na Ministerstvo kultury ČR, program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Od 1. května 2019 – 31. října 2019 - Provádění samotné rekonstrukce, stavebních prací, nátěru, monitoring, kontrolní dny

Do 31. prosince 2019 - Předpokládané ukončení a vyčíslení celé akce

1.8 Charakteristika a harmonogram části akce obnovy, na kterou je žádán příspěvek a která se uskuteční v roce 2019 s použitím příspěvku z Ministerstva kultury:

Od 1. května 2019 – 31. října 2019 - Provádění rekonstrukce, stavebních prací, nátěru, monitoring, kontrolní dny

Do 31. prosince 2019 - Předpokládané ukončení a vyčíslení celé akce

1.9 Příspěvek / dotace z Ministerstva kultury v minulých letech:

Byl již někdy v minulosti na obnovu kulturní památky – předmětu žádosti – čerpán příspěvek nebo dotace z programů Ministerstva kultury? ANO / NE*) *) *nehodící se škrtněte*

Jestli ano, ve kterých letech, a na jaké práce? Ano, a to na opravu střešní krytiny a udržovací práce na zajištění celého objektu.

Tabulky s přílohami č. 2. a 3. byly pro účely této práce vyloučeny, neboť obsahovaly podrobné údaje o vlastníkově kulturní památky, jeho adrese, zastoupení či poloze kostela. Tyto údaje jsou veřejně dostupné a v rámci této práce již byly zmíněny.

4.1	Plátce DPH:	ANO	
		NE	X
4.2	Celková akce obnovy předmětné kulturní památky		
4.2.1	předpokládané náklady na celou akci obnovy v době jejího zahájení:		2 mil. Kč
4.2.2	aktualizovaný odhad nákladů na dokončení celé akce obnovy:		2 mil. Kč
4.2.3	předpoklad nákladů na tu část obnovy, která je předmětem žádosti 2019:		2 mil. Kč
4.2.4	výše požadovaného příspěvku z MK:		1,5 mil. Kč
4.2.5	výše a struktura vlastního podílu nákladů na obnovu předmětné kulturní památky:		
	osobní podíl žadatele:		100 tis. Kč
	dotace od obce (žádost podaná NE):		0 Kč
	dotace od kraje (žádost podaná ANO):		400 tis. Kč
	ostatní zdroje:		0 Kč
4.2.6	výše vlastního podílu celkem:	500 tis. Kč →	500 tis. Kč

Kromě vyplnění této žádosti je nutné vyplnit i další konkrétní formuláře, a to konkrétně:

- Písemný souhlas žadatele (se zařazením do seznamu evidovaného Ministerstvem Kultury ČR)
- Prohlášení žadatele o závazcích vážnoucích na předmětné kulturní památce
- Závěrečné prohlášení žadatele
- Zmocnění (Jedná se o zmocnění pro příslušnou obec s rozšířenou působností)
- Vyjádření Národního památkového ústavu
- Vyjádření krajského úřadu

Povinné přílohy této žádosti pak musí obsahovat:

- Doklad osvědčující vlastnické právo ke kulturní památce (originál výpisu z katastru nemovitostí)
- Doklad osvědčující legální existenci žadatele
- Kopii dokladu o ustanovení statutárního zástupce
- Doklad o aktuálním bankovním spojení

- Kopii závazného stanoviska k provedení prací, na které je žádán příspěvek
- Kopii stavebního povolení nebo jiného povolení správního aktu stavebního úřadu, pokud jej zákon č. 183/2006 Sb. vyžaduje
- Kopii podepsané smlouvy o dílo se specifikací druhu, rozsahu, termínu provedení prací a dodávek
- Rozpočet-odborné stanovení ceny stavebních prací a dodávek
- Čestné prohlášení o vypořádání závazků ke státu
- Barevná fotodokumentace současného technického stavu kulturní památky nebo jejích částí

Nepovinné přílohy žádostí:

- V případě zastoupení - plná moc vlastníka
- V případě nedostatku finančních prostředků na krytí obnovy – čestné prohlášení o nedostatku

Žádost o zařazení do krajského programu Obnova kulturních památek má následující podobu:

Žádost o poskytnutí dotace z rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2019

Dotační program:	Program památkové péče v Olomouckém kraji 2019		
Dotační titul:	Obnova kulturních památek		
Název akce / projektu	Oprava fasády na kostele Narození Panny Marie v Tršicích		
1. Údaje o žadateli			
Právnícká osoba:			
Název:	Římskokatolická farnost Tršice		
IČ:	48770175	DIČ:	
Adresa: (sídlo)	ulice:	Doloplazy 15	č. popisné: 15
	obec/část obce:	Doloplazy	č. orientační: 15
	okres:	Olomouc	PSČ: 783 56
	telefon:	585 356 270	
e-mail:		www:	http://www.farnost-trsice.cz

2. Údaje o akci / projektu:
Stručný popis akce / projektu, záměr, zdůvodnění:
Cílem celé akce je regenerace fasády kostela Narození Panny Marie. Vzhledem k jejímu špatnému fyzickému stavu je potřeba nejprve tuto omítku otlouci, očistit plochu (např. pískováním), a odborně ji ošetřit. V další fázi poté může dojít k prvnímu nátěru vápenné směsi, penetraci a nanesení druhé vrstvy vápenné směsi

Struktura použití dotace, tj. konkrétní účel použití dotace (jaké výdaje budou hrazeny z dotace):
Finanční prostředky budou využity na opravu fasády kostela, konkrétně na otlučení staré omítky a nanesení nových vrstev na části plochy kostela.
Územní působnost akce / projektu: okres Olomouc

Místo realizace: Obec Tršice
Termín realizace akce / projektu (pokud je to možné, uveďte přesný termín dd.mm.rrrr):

Zahájení (měsíc a rok): 01. 05. 2019
Ukončení (měsíc a rok): 31. 10. 2019

Publicita projektu nad rámec povinností dle Pravidel:
--

Uvedení loga Olomouckého kraje na propagačních materiálech příjemce (<i>ostatní materiály, nesouvisející s podporovanou akcí</i>) :	☒ ANO	☐ NE
Verbální prezentace poskytovatele v médiích:	☐ ANO	☒ NE
Umístění reklamního panelu s logem Olomouckého kraje v sídle či areálu žadatele:	☒ ANO	☐ NE

Kontaktní osoba (k řešení žádosti):
--

titul:	Mgr.	jméno:	František	příjmení:	Foltýn	
telefon:	585 356 270		e-mail:			
Adresa:	ulice:	Doloplazy 15			č. popisné:	15
(sídlo,	obec	Doloplazy			PSČ:	783 56

3. Rozpočet akce / projektu:	
Celkové předpokládané uznatelné výdaje akce / projektu:	2 mil. Kč
z toho:	

a) výše požadované dotace z rozpočtu Olomouckého kraje:	400 tis. Kč
dotace je požadována jako NEINVESTIČNÍ	
b) vlastní zdroje:	100 tis. Kč
c) jiné zdroje:	1,5 mil. Kč

Kromě vyplnění tohoto formuláře je k žádosti nutno doložit ještě další dokumenty a to:

- Čestné prohlášení žadatele
- Položkový rozpočet celkových uznatelných nákladů

Mezi povinné přílohy této žádosti pak patří:

- Prostá kopie dokladu prokazující právní osobnost žadatele (např. prostá kopie výpisu z veřejného rejstříku nebo živnostenského rejstříku)
- Prostá kopie dokladu o zřízení běžného účtu žadatele (např. prostá kopie smlouvy o zřízení běžného účtu nebo potvrzení banky o zřízení běžného účtu)
- Listiny prokazující vlastnictví věci nebo čestné prohlášení vlastníka o vlastnictví
- Prostá kopie snímku katastrální mapy s vyznačeným umístěním památky
- Závazné stanovisko příslušného orgánu státní památkové péče vydané ve smyslu § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.
- Prostá kopie smlouvy o dílo se zhotovitelem s podrobným položkovým rozpočtem
- Prostá kopie dokladu o výběru zhotovitele díla v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- Fotodokumentaci současného stavu památky nebo její části, podle druhu a rozsahu prací, ke kterým se váže žádost o minimálním rozměru 10 x 15 cm, popřípadě v digitálním rozlišení 800 x 600 pixelů
- Prostá kopie návrhu obnovy (projektová dokumentace, znalecký posudek)
- V případě zastupování vlastníka úředně ověřená plná moc od vlastníka (všech spoluvlastníků)

7.4 Rizika projektu

Každý realizovaný projekt v sobě nese určitá projektová rizika. Právě tato rizika zahrnují všechny druhy rizik, které mohou do určité míry ohrozit projekt. Abychom správně odhadli

míru a závažnost rizika, využíváme k tomu metodu identifikace rizik. Na jedné straně určíme pravděpodobnost, že nastane určitá situace, a na druhé straně její dopad na projekt. Jestliže nám vyjde vysoká pravděpodobnost a vysoký dopad, jedná se zásadní problém, kterému je nutné věnovat výraznou pozornost. Pro účely našeho projektu lze riziko rozčlenit na finanční, personální a technické.

Finanční riziko

Finanční riziko je v tomto projektu nejvýznamnější, neboť bez finančních prostředků by obnovu fasády kostela Panny Marie v Tršicích nebylo možné provést. Největším rizikem je zamítnutí finančního příspěvku ze strany Ministerstva kultury České republiky či Krajského úřadu Olomouckého kraje, avšak vzhledem vyčleněné částce a zkušenostem z minulých let lze předpokládat, že finanční prostředky budou poskytnuty.

Personální riziko

Personální riziko souvisí s množstvím odborníků a jejich zapojení do celého projektu. Administrátor farnosti, jakož to zodpovědná osoba, má již zkušenosti s realizací některých projektů, proto se jako větší riziko jeví výběr stavební firmy. V krajním případě totiž může nastat situace, kdy vítězná firma nebude mít např. licenci Ministerstva kultury ČR, dostatek zkušeností či zvolí špatný technologický postup a práci odvede nekvalitně.

Technické riziko

Technické riziko souvisí s nastolenými technologickými postupy při obnově fasády kostela Panny Marie v Tršicích. Vzhledem k tomu, že se k těmto technologickým postupům a nárokům vyjadřují odborné orgány, mj. NPÚ, lze toto riziko označit za poměrně malé.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala péčí a ochranou o nemovité kulturní dědictví. Vzhledem k celospolečenské potřebě péče o toto dědictví bylo hlavním cílem této práce navrhnout projekt na regeneraci vybrané nemovité kulturní památky. Ke splnění tohoto cíle byly zvoleny metody, které jsou popsány v úvodu. Využití těchto metod pak vedlo ke zvolení návrhu projektu na regeneraci fasády kostela Narození Panny Marie v Tršicích. Kromě hlavního cíle bylo v této práci dosaženo i dalších dílčích cílů, a to představení teoretických východisek souvisejících s nemovitým kulturním dědictvím, dále mapování a vyhodnocení struktury nemovitého kulturního dědictví v okrese Olomouc či zpracování rozhovorů za účelem pochopení celkového procesu regenerace kulturních památek.

Hlavní cíl práce, a to návrh projektu regenerace nemovité kulturní památky, byl zpracován na základě výsledků rozhovorů a aktuální potřeby. Pro navržený projekt byl vypracován rozpočet včetně návrhů na jeho finanční zajištění skrze dotační tituly z Ministerstva kultury České republiky a Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Hlavním přínosem této práce pak je zajištění a uchování památkové hodnoty kostela Narození Panny Marie v Tršicích pro další generace, možný budoucí rozvoj kulturního cestovního ruchu či zvýšení atraktivity obce a sounáležitosti místních obyvatel. Realizace tohoto projektu pak může mít i pozitivní efekt a motivovat další vlastníky nemovitého kulturního dědictví k jeho ochraně a regeneraci.

Při zpracování této diplomové práce nedošlo k výrazným problémům či komplikacím. Aktéři nemovitého kulturního dědictví neměli problém poskytnout své zkušenosti a poznatky s celkovým procesem. Omezení nastalo pouze při prohlížení datové základny památkové katalogu NPÚ, neboť informace o konkrétních nemovitých kulturních památkách často nebyly příliš aktuální a neodrážely potřebu jejich ochrany a regenerace.

V rámci budoucího výhledu pak lze provést komparaci obdobných projektů na obnovu a regeneraci nemovitého kulturního dědictví, a to napříč okresem Olomouc, či v rámci větších územních celků např. Olomoucký kraj nebo Česká republika. V rámci této komparace lze provést srovnání přístupů, naplnění cílů projektů, indikace problémů v daných regionech či výsledný stav nemovitého kulturního dědictví. Tato komparace pak může lépe představit silná a slabá místa v systému péče o nemovité kulturní dědictví a představit nejúspěšnější projekty či regiony.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČESKO, 1987. *Zákon č. 20/1987 Sb., ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů* [online]. Praha: Sbírka zákonů Československé socialistické republiky [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1987-20>
- [2] ČESKO, 1992. *Zákon č. 2/1993 Sb., ze dne 16. prosince 1992, Listina základních práv a svobod* [online]. Praha: Sbírka zákonů České republiky [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>
- [3] ČESKO, 2000. *Zákon č. 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů* [online]. Praha: Sbírka zákonů České republiky [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>
- [4] ČESKO, 2001. *Zákon č. 117/2001 Sb., ze dne 28. února 2001, o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů* [online]. Praha: Sbírka zákonů České republiky [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-117>
- [5] Daňové výhody pro vlastníky památek, © 2013. *Moderní obec* [online]. Praha: Profi press [cit. 2018-01-11]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/danove-vyhody-pro-vlastniky-pamatek/>
- [6] Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení, © 2018. *Ministerstvo kultury* [online]. Praha [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/dotacni-programy-ministerstva-kultury-a-jejich-vyhodnoceni-267.html>
- [7] Europeana, ©1997-2017. *Ikaros* [online]. Praha: Ikaros, o.s. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://ikaros.cz/europeana-online-pristup-k-evropskemu-kulturnimu-a-historickemu-dedictvi>
- [8] Evropský rok kulturního dědictví 2018, © 2017. *Europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: https://europa.eu/cultural-heritage/about_cs
- [9] HÁJEK, Tomáš, 2005. *Zánik a vznik památkových péčí: filozofie památkové péče*. Praha: Epocha. ISBN 80-863-2871-6.
- [10] HEŘMANOVÁ, Eva a Pavel CHROMÝ, 2009. *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-339-3.
- [11] Historie Národního památkového ústavu, © 2017. *Národní památkový ústav* [online]. Praha [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/historie-npu>
- [12] Historie UNESCO, © 2017. *Unesco.org* [online]. UNESCO 2017 [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/history/>

- [13] HOLEŠINSKÁ, Andrea, 2012. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. ISBN 978-80-210-5847-7.
- [14] HORÁČEK, Martin, 2015. *Úvod do památkové péče*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4621-9.
- [15] HORÁK, Petr a Vratislav NEJEDLÝ, 2013. *Základní pojmy v péči o kulturní dědictví*. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7395-716-2.
- [16] HOWARD, Peter, 2003. *Heritage: management, interpretation, identity*. 1. New York: Continuum. ISBN 08-264-5898-X.
- [17] HUBÁČEK, Ondřej et al., 2015. *Lokální funkce kultury: teoreticko metodologická východiska evaluace kulturních služeb = Local functions of culture : theoretical-methodological resources for evaluation of cultural services*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta. ISBN 978-80-7308-569-8.
- [18] JERSÁKOVÁ, Jana, 2010. *Literární rešerše* [online]. [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: http://kbe.prf.jcu.cz/sites/default/files/diplomky/Literarni_reserse.pdf
- [19] KADLEC, Miloš a Milan SVOBODA, 2007. *Památková péče, cestovní ruch a veřejná správa. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha: SCIENTIS-EU [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/71687f46-21f8-4e70-8b5c-afb6ab19ad38/GetFile7_1.pdf
- [20] KADLEC, Miloš a Milan SVOBODA, 2007. *Odborná školení a vzdělávání pracovníků územní veřejné správy pro oblast cestovního ruchu* [online]. Praha [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/473a8dbe-5c92-4eef-818e-0252a54c8200/GetFile2>
- [21] *Koncepce památkové péče na léta 2011- 2016, © 2017. Ministerstvo kultury* [online]. Praha [cit. 2017-12-06]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/koncepce-pamatkove-pece-256.html>
- [22] *Kostel Narození Panny Marie, © 2014. Hrady.cz* [online]. Hrady.cz [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <http://www.hrady.cz/index.php?OID=11927&PARAM=11&tid=40763&pos=450>
- [23] *Kulturní dědictví a památková ochrana: sborník z konference AUÚP, Tábor 5.-6.5.2016, 2016*. Brno: Ústav územního rozvoje. ISBN 978-80-87318-50-8.
- [24] *Management kulturního cestovního ruchu, © 2008. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha: Cultropa [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/GetFile10_1.pdf

- [25] MCKERCHER, Bob.a Hilary. DU CROS, 2002. *Cultural tourism: the partnership between tourism and cultural heritage management*. New York: Haworth Hospitality Press. ISBN 978-0-7890-1105-3.
- [26] Metoda pozorování [online], 2007. [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1451/jaro2007/d010/PDS_metody.pdf
- [27] Movité památky, © 2017. *Národní památkový ústav* [online]. Praha [cit. 2018-01-08]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/movite-pamatky>
- [28] Národní kulturní památky, ©2017. *Národní památkový ústav* [online]. Praha [cit. 2018-01-08]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/narodni-kulturni-pamatky>
- [29] Národní památkový ústav, © 2017. *Ministerstvo kultury* [online]. Praha [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/narodni-pamatkovy-ustav-286.html>
- [30] Nemovité památky, © 2017. *Národní památkový ústav* [online]. Praha [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/nemovite-pamatky>
- [31] NPU jako odborná organizace státní památkové péče, © 2017. *Ministerstvo kultury* [online]. Praha [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/narodni-pamatkovy-ustav-jako-odborna-organizace-statni-pamatkove-pece-288.html>
- [32] O farnosti, © 2014. *Římskokatolická farnost Tršice* [online]. Tršice: Římskokatolická farnost Tršice [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <http://www.farnost-trsice.cz/>
- [33] Okres Olomouc, © 2018. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Integrovaný operační program [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xm/okres_olomouc
- [34] OPLETALOVÁ, Lenka et al., 2015. *Lokální funkce kultury: analýza a evaluace kulturních služeb = Local functions of culture : analysis and evaluation of cultural services*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta. ISBN 978-80-7308-584-1.
- [35] Památkově chráněná území, © 2018. *Národní památkový ústav* [online]. Praha [cit. 2018-01-08]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chranena-uzemi>
- [36] Památkový fond, © 2017. *Národní památkový ústav* [online]. Praha [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/pamatkovy-fond>
- [37] PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ, 2008. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-347-8.

- [38] PEACOCK, Alan T. a Ilde. RIZZO, 2008. *The heritage game: economics, policy, and practice*. New York: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-921317-7.
- [39] PEK, Tomáš, 2007. *Financování provozu, údržba a obnova památek*. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1309-6.
- [40] PETZET, Michael a Jukka JOKILEHTO, 2013. *Péče o kulturní dědictví v Evropě: texty*. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7395-720-9.
- [41] Pracoviště NPÚ, © 2017. *Národní památkový ústav* [online]. Praha [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/pracoviste-npu>
- [42] *Příručka rozvoje místní kulturní politiky: kroky, nástroje, případové studie*, 2016. Brno: Barrister & Principal. ISBN 978-80-7008-368-0.
- [43] Příručka vlastníka kulturní památky, © 2010. *Hlavní město Praha* [online]. Praha [cit. 2018-01-11]. Dostupné z: http://pamatky.praha.eu/public/49/69/b4/959165_149213_prirucka_vlastnika_kulturni_pamatky.pdf
- [44] RIZZO, Ilde a Anna MIGNOSA, 2013. *Handbook on the economics of cultural heritage*. Cheltenham, UK: Edward Elgar. ISBN 978-085-7930-996.
- [45] RYGLOVÁ, Kateřina, 2009. *Cestovní ruch*. 3. Brno: KEY Publishing. ISBN 978-80-7418-28-6.
- [46] Státní fond kultury ČR, © 2018. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. Praha [cit. 2018-01-11]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/clenove-rady-statniho-fondu-kultury-ceske-republiky-555.html>
- [47] Státní fond kultury ČR, © 2013. *ARTS Lexikon* [online]. Praha [cit. 2018-01-11]. Dostupné z: http://www.artsllexikon.cz//index.php?title=St%C3%A1tn%C3%AD_fond_kultury_%C4%8CR
- [48] ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva, 2005. *Základy pedagogiky*. Praha: Vydavatelství VŠCHT. ISBN 80-708-0573-0.
- [49] THROSBY, David, 2010. *The economics of cultural policy*. Repr. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 978-052-1687-843.
- [50] TITTELBACHOVÁ, Šárka, 2011. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3842-0.
- [51] TUHÁČEK, Miloš a Jitka JELÍNKOVÁ, 2015. *Právo životního prostředí: praktický průvodce*. Praha: Grada. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5464-2.

- [52] UNESCO, © 2007-2018. *Atlas Česka* [online]. Praha [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://www.atlasceska.cz/ceska-republika/pamatky-unesco/>
- [53] UNESCO, © 2018. *Poznej světové dědictví UNESCO* [online]. Praha: Media in [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://www.unesco-mediain.cz/1-unesco-15/>
- [54] UNESCO, © 2003-2015. *Národní památkový ústav* [online]. Praha [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://ftp.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/mezinarodni-dokumenty/unesco/>
- [55] VARVAŘOVSKÝ, Pavel, 2012. *Památková péče*. 1. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv ve spolupráci se společností Wolters Kluwer ČR Praha. Stanoviska (Kancelář veřejného ochránce práv). ISBN 978-80-7357-940-1.
- [56] VORLÍČKOVÁ, Blanka, 2012. Systémy kulturního dědictví jako nástroje zpřístupnění tohoto dědictví v elektronickém prostředí. *Ikaros.cz* [online]. ročník 16, číslo 12 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://ikaros.cz/systemy-kulturniho-dedictvi-jako-nastroje-zpristupneni-tohoto-dedictvi-v-elektronickem-prostredi>
- [57] VOŽENÍLEK, Vít a Jaromír KAŇOK, 2011. *Metody tematické kartografie: vizualizace prostorových jevů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro katedru geoinformatiky. ISBN 978-80-244-2790-4.
- [58] Vývoj a současné principy památkové péče, © 2003-2015. *Národní památkový ústav* [online]. Praha: Národní památkový ústav [cit. 2017-12-07]. Dostupné z: <http://previous.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/historie-a-principy-pamatkove-pece/>
- [59] Vývoj a současné principy památkové péče, © 2017. *Národní památkový ústav* [online]. Praha: NPU [cit. 2017-12-07]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/vyvoj-a-soucasne-principy>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Správní členění na území okresu Olomouc k 1. 1. 2018	37
Obr. 2 Vybrané profánní památky na území okresu Olomouc k 1. 1. 2018	39
Obr. 3 Sakrální památky na území okresu Olomouc k 1. 1. 2018	40
Obr. 4 Vybrané drobné sakrální památky na území okresu Olomouc k 1. 1. 2018.....	41
Obr. 5 Kostel Narození Panny Marie v Tršicích	53

**PŘÍLOHA Č. 1: SEZNAM PROFÁNNÍCH PAMÁTEK
EVIDOVANÝCH V PAMÁTKOVÉM KATALOGU NPÚ V OKRESE
OLOMOUC**

Profánní památky				
	ORP Litovel	ORP Olomouc	ORP Šternberk	ORP Uničov
Altán	1	3	1	0
Činžovní dům	0	10	2	0
Dělnický dům	0	5	1	0
Hospodářská budova	0	4	0	0
Hrad	1	0	1	0
Hraniční kámen	0	4	0	0
Kašna	0	6	1	2
Městské opevnění	1	1	1	1
Městská památková rezerva- ce	0	1	0	0
Městská památková zóna	1	0	1	1
Měšťanský dům	7	185	50	13
Ochranné pásmo	3	9	2	0
Ostatní objekt, budova a areál	15	55	12	8
Palác	0	8	0	0
Pevnost, kasárna	0	15	0	0
Radnice	1	1	0	1
Rodinný dům	0	8	0	1
Sady	0	3	0	0
Sýpka	1	2	0	0
Tvrz	1	1	0	1
Venkovský dům, usedlost	6	20	2	3
Vesnická památková rezer- vace	1	2	0	0
Víla	0	15	0	0
Zámek	2	6	2	1
Zřícenina hradu	0	3	1	0

**PŘÍLOHA Č. 2: SEZNAM SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK
EVIDOVANÝCH V PAMÁTKOVÉM KATALOGU NPÚ V OKRESE
OLOMOUC**

Sakrální památky				
	ORP Litovel	ORP Olomouc	ORP Šternberk	ORP Uničov
Arcibiskupský palác	0	1	0	0
Fara	4	5	3	3
Husův sbor	0	1	0	0
Kanovnický dům	0	13	0	0
Klášter	0	6	1	1
Kostel	13	27	10	7

**PŘÍLOHA Č. 3: SEZNAM DROBNÝCH SAKRÁLNÍCH PAMÁTEK
EVIDOVANÝCH V PAMÁTKOVÉM KATALOGU NPÚ V OKRESE
OLOMOUC**

Drobné sakrální památky				
	ORP Litovel	ORP Olomouc	ORP Šternberk	ORP Uničov
Boží muka	5	14	0	1
Kaple	8	16	3	6
Kaplička	4	6	0	0
Kříž	24	26	10	8
Mariánský Sloup, Sloup se sochami	4	12	5	9
Památník, pomník	4	4	1	2
Socha, sousoší	7	41	5	5
Významný hrob	0	4	1	1
Zvonice	1	3	0	0